

EBG Bilişim Teknolojileri ve Hizmetleri A.Ş

**NİTELİKLİ ELEKTRONİK
SERTİFİKA İLKELERİ**

(NESİ)

Sürüm 2.0

Yürürlük Tarihi: Ağustos, 2010

Güncelleme Tarihi: 20/08/2010

OID

2.16.792.3.0.4.1.1.1

EBG Bilişim Teknolojileri ve Hizmetleri A.Ş

Tel: 0-312-472 21 13

www.e-tugra.com

EBG Bilişim Teknolojileri ve Hizmetleri A.Ş **Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri**

© 2006 EBG Bilişim Teknolojileri ve Hizmetleri A.Ş Her hakkı saklıdır.

Açıklamalar ve Uyarılar

Bu dokümanda kullanılan markalar EBG Bilişim Teknolojileri ve Hizmetleri A.Ş. veya ilgili tarafların mülkiyetindedir.

Yukarıda belirtilen haklar saklı kalmak kaydıyla ve aşağıda özel olarak aksine izin verilen durumlar hariç olmak üzere, bu yayının hiçbir parçası, önceden EBG Bilişim Teknolojileri ve Hizmetleri A.Ş'nin izni alınmadan herhangi bir formda veya herhangi bir araçla (elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt veya başka araçlar) çoğaltılamaz, aktarılamaz ya da bir veri okuma sistemine kaydedilemez veya işlenemez.

Bununla birlikte, (i) yukarıdaki telif hakkı uyarısının ve giriş paragraflarının her bir nüshanın başında açıkça gösterilmesi ve (ii) bu dokümanın, EBG Bilişim Teknolojileri ve Hizmetleri A.Ş'ye atıf yapılarak, bir bütün halinde ve hatasız kopyalanması şartıyla, bu eserin ücreti ödenmeden çoğaltılmasına ve dağıtılmasına izin verilebilir. Bununla birlikte çoğaltma ve dağıtım izni herhangi bir kişiye münhasıran verilmez.

İÇİNDEKİLER

1. Giriş	1
1.1. Genel	2
1.2. Tanımlama	3
1.3. Katılımcılar	3
1.3.1. Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı - "ESHS" ("e-Tuğra")	4
1.3.2. Kayıt Birimleri	4
1.3.3. "NES" Başvuru Sahibi / "NES" Sahibi, Kurumsal Başvuru Sahibi	5
1.3.4. Üçüncü Kişiler	5
1.3.5. Diğer Katılımcılar	6
1.3.5.1 "Güven Merkezi"	6
1.4. Sertifika Kullanımı.....	6
1.4.1. İzin Verilen Sertifika Kullanımı	6
1.4.2. Yasaklanan Sertifika Kullanımı	6
1.5. Politika Yönetimi	7
1.5.1. "NESİ" ile ilgili Yetkili Kurum	7
1.5.2. İrtibat Görevlisi	7
1.5.3. "NESİ"nin Politikaya Uygunluğunu Belirleyen Kişi	7
1.5.4. "NESİ" Onaylama Prosedürü	7
1.6. Tanımlar ve Kısaltmalar	8
2. Yayınlama ve Bilgi Deposu Sorumlulukları	12
2.1. Bilgi Deposu	12
2.2. Sertifika Bilgilerinin Yayınlanması	12
2.3. Yayınlanma Sıklığı	13
2.4. Bilgi Deposu Erişim Kontrolleri.....	13
3. Tanımlama ve Kimlik Doğrulama	13
3.1. İsimlendirme (İlk Kayıt)	14
3.1.1. İsim Tipleri.....	14
3.1.2. İsimlerin Anlamlı Olması Gerekliliği	14
3.1.3. "NES" Başvurusunda Bulunan Kişilerin İsimlerini Gizlemesi Veya Takma İsim Kullanımı	14
3.1.4. Değişik İsim Tiplerini Yorumlamak İçin Kurallar	14
3.1.5. İsimlerin Benzersizliği	14
3.1.6. Tanımlama, Doğrulama ve Markaların Rolü	14
3.2. İlk Kimlik Doğrulaması	15
3.2.1. İmza Oluşturma Verisinin Zilyetliğinin Kanıtlanması Metodu	15
3.2.2. Tüzel Kişilerin Kimliğinin Doğrulaması	15
3.2.3. Gerçek Kişilerin Kimliğinin Doğrulaması.....	15
3.2.4. Doğrulanmayan Başvuru Bilgileri	15
3.2.5. "NES" Sahibinin Bağlı Olduğu Kurumlarla İlişisinin Kanıtlanması.....	15
3.2.6. Karşılıklı İşlerlik Kriterleri	15
3.3. Yeniden Anahtarlama için Tanımlama ve Kimlik Doğrulama	16
3.3.1. Rutin Yeniden Anahtarlama için Tanımlama ve Kimlik Doğrulama	16

3.3.2.	Sertifika İptali Sonrası Yeniden Anahtarlama İçin Tanımlama ve Kimlik Doğrulama.....	16
3.4.	İptal Talebi İçin Tanımlama ve Kimlik Doğrulama	16
4.	Sertifika Yaşam Zinciri Operasyonel Gereklilikler	17
4.1.	“NES” Başvurusu.....	17
4.1.1.	Kim “NES” Başvurusunda Bulunabilir	17
4.1.2.	Kayıt Süreci ve Sorumluluklar.....	17
4.1.2.1	Bireysel Başvuru.....	17
4.1.2.1.1	“KB” Aracılığıyla Bireysel Başvuru.....	17
4.1.2.1.2	Çevrimiçi Bireysel Başvuru.....	18
4.1.2.2	Kurumsal Başvuru	18
4.1.2.2.1	“KB” aracılığıyla kurumsal başvuru.....	18
4.2.	NES Başvuru Süreci	20
4.2.1.	Tanımlama İşlemi ve Kimlik Kanıtlama Fonksiyonları	20
4.2.2.	“NES” Başvurularının Kabulü ve Reddi.....	20
4.2.3.	“NES” Başvuru Süreci Zamanlaması	20
4.3.	“NES” Oluşturulması.....	21
4.3.1.	“NES” Oluşturulması Sırasında “ESHS”nin Faaliyetleri	21
4.3.2.	“NES” Başvurusunda Bulunan Kişiyi Sertifikayı Oluşturan “ESHS” Tarafından Yapılan Bildirim	21
4.4.	“NES”in Kabulü.....	21
4.4.1.	“NES”in Kabulü Sayılan İşlemler	21
4.4.2.	“ESHS” Tarafından Sertifikaların Yayınlanması	22
4.4.3.	Diğer İlgililere “ESHS” Tarafından Sertifika Yayınlanmasına ilişkin Yapılan Bildirim 22	
4.5.	İmza Oluşturma/Doğrulama Verileri ve “NES” Kullanımı	22
4.5.1.	“NES” Sahiplerinin İmza Oluşturma Verisi ve “NES” Kullanımı	22
4.5.2.	Üçüncü Kişilerin İmza Doğrulama Verisi ve “NES” Kullanımı	23
4.6.	“NES” Yenileme.....	23
4.6.1.	“NES”lerin Yenilenmesini Gerektiren Durumlar	24
4.6.2.	“NES” Yenileme Başvurusunda Kimler Bulunabilir.....	24
4.6.3.	“NES” Yenileme Taleplerinin İşleyiş Süreci.....	24
4.6.4.	Yeni Sertifika Oluşturulmasının “NES” Yenileme Başvurusunda Bulunan Kişiyi Bildirimi 24	
4.6.5.	“NES” Yenilemenin Kabulü Sayılan İşlemler	24
4.6.6.	"ESHS" Tarafından Yenilenen “NES”lerin Yayınlanması.....	25
4.6.7.	“NES”in Yayınlandığının “ESHS” Tarafından Diğer İlgililere Bildirilmesi	25
4.7.	“NES”lerin Yeniden Anahtarlanması	25
4.7.1.	NES’lerin Yeniden Anahtarlanmasını Gerektiren Durumlar.....	25
4.7.2.	Kimler Yeni İmza Doğrulama Verisinin Sertifikalanması İçin Talepte Bulunabilirler	25
4.7.3.	“NES”lerin Yeniden Anahtarlanmasına Yönelik Taleplerin İşleyişi.....	25
4.7.4.	Yeniden Anahtarlama Talebinde Bulunanlara Yeni “NES” Yayınlama Bildirimini Yapılması	25
4.7.5.	“NES”lerin Yeniden Anahtarlanmasının Kabulü Sayılan İşlemler	26
4.7.6.	ESHS Tarafından Yeniden Anahtarlanan “NES”in Yayınlanması.....	26

4.7.7.	Diğer İlgililere NES Yayınlanmasına İlişkin ESHS Tarafından Yapılan Bildirim	26
4.8.	NES'ler Üzerinde Yapılan Değişiklik	26
4.8.1.	NES'lerde Değişiklik Yapılmasını Gerektiren Durumlar	26
4.8.2.	Kimler NES'de Değişiklik Yapılmasını Talep Edebilir	26
4.8.3.	NES Üzerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Taleplerin Süreci	26
4.8.4.	Yeni Sertifika Oluşturulmasına İlişkin NES Başvurusunda Bulunanlara Yapılan Bildirim	26
4.8.5.	Değiştirilmiş NES'lerin Kabulü Sayılan İşlemler	26
4.8.6.	ESHS Tarafından Sertifika Değişikliklerine İlişkin Yayın	27
4.8.7.	ESHS Tarafından Diğer Kuruluşlara Sertifika Oluşturulmasına İlişkin Bildirim	27
4.9.	NES İptali ve Askıya Alma	27
4.9.1.	"NES" İptalini Gerektiren Durumlar	27
4.9.2.	Kimler İptal Başvurusunda Bulunabilir	28
4.9.3.	Sertifika İptal Prosedürleri	28
4.9.4.	Sertifika İptal Talebi Gecikme Periyodu	29
4.9.5.	"ESHS"nin İptal Talebini İşleme Koyma Süresi	29
4.9.6.	İptal Durumuna İlişkin Üçüncü Kişilerin Kontrol Yükümlülüğü	29
4.9.7.	Sertifika İptal Listesi (SİL) Yayınlama Sıklığı	29
4.9.8.	"SİL"lerin Yayınlanma Zamanı	29
4.9.9.	Çevrimiçi İptal Kontrolü Erişilebilirliği	30
4.9.10.	Çevrimiçi İptal Kontrolü Gereklilikleri	30
4.9.11.	İptal Duyurularının Diğer Biçimlerine Erişilebilirlik	30
4.9.12.	"ESHS" İmza Oluşturma Verisinin Güvenliğinin Şüpheye Düşmesi Halinde Gereksinimler	30
4.9.13.	Askı Koşulları	30
4.9.14.	Kimler Askı Talebinde Bulunabilir	31
4.9.15.	Askı Talebi Süreci	31
4.9.16.	Askı Süresindeki Limitler	31
4.10.	Sertifika Durum Hizmetleri	31
4.10.1.	Operasyonel Özellikler	31
4.10.2.	Hizmet Erişilebilirliği	31
4.10.3.	Seçimlik Özellikler	32
4.11.	"NES" Sahipliğinin Sona Ermesi	32
4.12.	İmza Oluşturma Verisi Kurtarma ve Yedekleme	32
4.12.1.	İmza Oluşturma Verisi Kurtarma ve Yedekleme Politikası ve Esasları	32
4.12.2.	Oturum Anahtarı Sarma (Encapsulation) ve Kurtarma Politikası ve Uygulamaları	32
5.	Tesis, Yönetim ve Operasyonel Kontroller	32
5.1.	Fiziksel Kontroller	32
5.1.1.	"Güven Merkezi" Konumu ve İnşası	32
5.1.2.	Fiziksel Erişim	33
5.1.3.	Elektrik ve Klima Koşulları	33
5.1.4.	Suya Karşı Korunma	33
5.1.5.	Yangın Önlemleri ve Korunması	33
5.1.6.	Veri Araçları Saklanması	34

5.1.7.	Atık Kontrolü	34
5.1.8.	Harici Alan Yedeklemesi	34
5.2.	Prosedür Kontrolleri.....	34
5.2.1.	Güvenli Roller.....	34
5.2.2.	Her Bir Görev için Gereken Kişi Sayısı	35
5.2.3.	Her Bir Görev için Tanımlama ve Kimlik Kontrolü.....	36
5.2.4.	Sorumlukların Ayrılmasını Gerektiren Roller	36
5.3.	Personel Kontrolleri	37
5.3.1.	Mesleki Bilgi, Nitelikler, Deneyim ve Resmi Makam İzinlerinin Şartları	37
5.3.2.	Mesleki Bilgi Kontrol Prosedürleri.....	38
5.3.3.	Eğitim Şartları	38
5.3.4.	Eğitim Sıklığı ve Şartları	38
5.3.5.	İş Rotasyon Sıklığı ve Sırası	38
5.3.6.	Yetkisiz Eylemlere Karşı Yaptırımlar	39
5.3.7.	Bağımsız Yüklenici İsterleri	39
5.3.8.	Personele Verilen Dokümanlar	39
5.4.	Denetim ve Kayıt Prosedürleri.....	39
5.4.1.	Kaydedilen Olay Tipleri	39
5.4.2.	Kayıt İşleme Sıklığı	40
5.4.3.	Denetim Kaydı Saklama Süresi	40
5.4.4.	Denetim Kaydının Korunması	40
5.4.5.	Denetim Kaydı Yedekleme Prosedürleri	40
5.4.6.	Denetim Bilgisi Toplama Sistemi	40
5.4.7.	Olaya Sebep Olan “NES” Sahibine veya İlgiliye İhbarda Bulunma	41
5.4.8.	Güvenlik Açıklarının Değerlendirilmesi.....	41
5.5.	Kayıtların Arşivlenmesi	41
5.5.1.	Kaydedilen Olay Tipleri	41
5.5.2.	Arşiv Saklama Periyodu	42
5.5.3.	Arşivin Korunması.....	42
5.5.4.	Arşiv Yedekleme Prosedürleri.....	42
5.5.5.	Kayıtlara Zaman Damgası Basma Şartları.....	42
5.5.6.	Arşiv Toplama Sistemi	42
5.5.7.	Arşiv Bilgisine Ulaşma ve Doğrulama Prosedürleri.....	43
5.6.	İmza Oluşturma – Doğrulama Verileri (Anahtar) Değiştirme	43
5.7.	Tehlike ve Felaketten Kurtarma.....	43
5.7.1.	Olayları ve Tehlikeleri Kontrol Altında Tutma Prosedürleri.....	43
5.7.2.	Donanım, Yazılım ve/veya Veri Bozulması	44
5.7.3.	ESHS İmza Oluşturma Verisinin Zarar Görmesi.....	44
5.7.4.	Felaket Sonrası İş Sürekliliği	44
5.8.	ESHS'nin veya Kayıt Merkezi'nin Operasyonunun Durdurulması	44
5.8.1.	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Kurumu Tarafından Faaliyete Son Verilmesi	45
5.8.2.	ESHS'nin Faaliyetine Son Vermesi.....	46
6.	Teknik Güvenlik Kontrolleri	48
6.1.	İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerini Oluşturma ve Kurma.....	48
6.1.1.	İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerini Yaratma.....	48

6.1.2.	NES Sahibine İmza Oluşturma Verisinin Verilmesi	49
6.1.3.	“ESHS”ye İmza Doğrulama Verisinin Verilmesi	49
6.1.4.	Kullanıcılara ESHS İmza Doğrulama Verilerinin Verilmesi.....	49
6.1.5.	İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerinin Büyüklüğü.....	49
6.1.6.	Anahtar Üretim Parametreleri ve Kalite Kontrolü.....	50
6.1.7.	Anahtar Kullanım Amaçları.....	50
6.2.	İmza Oluşturma Verisinin Korunması ve Şifreleme Modülü Sistem Kontrolleri	50
6.2.1.	Şifreleme Modülü Standartları ve Kontrolleri	50
6.2.2.	İmza Oluşturma Verisi (n* m) Birden Fazla Kişi Kontrolü	50
6.2.3.	İmza Oluşturma Verisinin Saklanması	51
6.2.4.	İmza Oluşturma Verisi Yedekleme.....	51
6.2.5.	İmza Oluşturma Verisi Arşivleme	51
6.2.6.	İmza Oluşturma Verisinin Kriptografik Modül Transferi	51
6.2.7.	Şifreleme Modülünde İmza Oluşturma Verisi Saklanması	52
6.2.8.	İmza Oluşturma Verisinin Aktif Hale Getirilmesinin Metodu	52
6.2.9.	İmza Oluşturma Verisinin Aktif Durumdan Çıkarılmasının Metodu	52
6.2.10.	İmza Oluşturma Verisinin Yok Edilmesi Metodu	52
6.2.11.	Şifreleme Modül Operasyonel Limitleri.....	52
6.3.	Anahtar Çifti Yönetiminin Diğer Yönleri.....	53
6.3.1.	İmza Doğrulama Verisi Saklanması	53
6.3.2.	Sertifikanın Operasyonel Periyodu ve Anahtar Çifti Kullanımı Periyodu	53
6.4.	Erişim Verileri	53
6.4.1.	Erişim Verilerinin Yaratılması ve Kurulması	53
6.4.2.	Erişim Verilerinin Korunması.....	54
6.4.3.	Erişim Verileriyle İlgili Diğer Durumlar	54
6.5.	Bilgisayar Güvenlik Kontrolleri	54
6.5.1.	Özel Bilgisayar Güvenliği Teknik Gereklilikleri.....	54
6.5.2.	Bilgisayar Güvenliği Operasyonel Limitleri.....	54
6.6.	Yaşam Zinciri Teknik Kontrolleri	55
6.6.1.	Sistem Geliştirme Kontrolleri.....	55
6.6.2.	Güvenlik Yönetim Kontrolleri.....	55
6.6.3.	Yaşam Zinciri Güvenlik Kontrolleri.....	55
6.7.	Ağ Güvenlik Kontrolleri	55
6.8.	Zaman Damgası	55
7.	“NES”, “SİL” ve “ÇSDP”	56
7.1.	“NES” Profili	56
7.1.1.	Sürüm Numarası/Numaraları	56
7.1.2.	Sertifika Uzantıları.....	56
7.1.3.	Algoritma Nesne Belirteçleri (OID)	56
7.1.4.	İsim Formları	56
7.1.5.	İsim Kısıtlamaları.....	56
7.1.6.	Sertifika İlkeleri Nesne Belirteci	57
7.1.7.	Sertifika İlkeleri Kısıtlamaları Uzantısının Kullanımı.....	57
7.1.8.	Sertifika İlkeleri Belirteçleri için Yazımsal ve Anlamsal Özellikler	57
7.1.9.	Kritik Sertifika İlkeleri Uzantıları için Anlamsal İşlem Özellikleri	57
7.2.	“SİL” Profili.....	58

7.2.1.	Sürüm Numarası/Numaraları	58
7.2.2.	“SİL” ve “SİL” Girdi Ekleri	58
7.3.	Çevrimiçi Sertifika Durum Protokolü (ÇSDP) Profili.....	58
7.3.1.	Sürüm Numarası(Veya Numaraları).....	58
7.3.2.	“ÇSDP” Uzantıları	58
8.	Uyum Denetimi ve Diğer Değerlendirmeler	58
8.1.	Değerlendirmelerin Sıklığı ve Değerlendirme Durumları	59
8.2.	Değerlendirme Yapan Kişinin Tanımlanması ve Nitelikleri	59
8.3.	Değerlendirme Yapan Kişinin Değerlendirme Yapılan Kuruluşla İlişkisi	59
8.4.	Değerlendirme Tarafından Kapsanan Konular	60
8.5.	Eksikliğin Ortaya Çıkması Durumunda Gerçekleştirilecek Eylemler	60
8.6.	Değerlendirme Sonuçlarının Yayınlanması ve İlgili Tarafalara İletimi	60
9.	Diğer Ticari Ve Hukuki Konular	61
9.1.	Ücretler	61
9.1.1.	Sertifika Oluşturma Veya Yenileme Ücretleri.....	61
9.1.2.	Sertifikalara Erişim Ücretleri.....	61
9.1.3.	Sertifikaların İptal veya Durum Kayıtlarına İlişkin Bilgilere Erişim Ücretleri	62
9.1.4.	Diğer Hizmetler İçin Ücretler	62
9.1.4.1	Zaman Damgası Ücretleri	62
9.1.4.2	Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri Bilgisi Gibi Diğer Servislerin Ücretleri.	62
9.1.5.	Geri Ödeme Politikası.....	62
9.2.	Finansal Sorumluluklar	64
9.2.1.	Sigorta Kapsamı (Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası).....	64
9.2.2.	Diğer Varlıklar	65
9.2.3.	Son Kullanıcılar İçin Sigorta veya Diğer Garantilerin Kapsamı	66
9.3.	Ticari Bilgilerin Gizliliği	66
9.3.1.	Gizli Bilgilerin Konusu.....	66
9.3.2.	Gizli Bilgilerin Konusu İçerisinde Olmayan Bilgiler	66
9.3.3.	Gizli Bilgilerin Korunmasına İlişkin Sorumluluklar	66
9.4.	Kişisel Bilgilerin Mahremiyeti (Gizliliği)	67
9.4.1.	Mahremiyet Planı.....	67
9.4.2.	Özel Sayılan Bilgiler	67
9.4.3.	Özel Sayılmayan Bilgiler.....	67
9.4.4.	Özel Bilgiyi Koruma Sorumluluğu.....	67
9.4.5.	Kişisel Bilgilerin Kullanılmasına İlişkin Bildirim ve İzin	67
9.4.6.	Adli ve İdari Süreçlerde Kullanılmak Üzere Yapılan Açıklamalar	67
9.4.7.	Bilgilerin Açıklandığı Diğer Durumlar.....	68
9.5.	Fikri Mülkiyet Hakları	68
9.6.	Sorumluluk ve Garantiler.....	69
9.6.1.	“ESHS”nin Sorumluluk ve Garantileri	69
9.6.2.	“KB”nin Sorumlulukları ve Garantileri	69
9.6.3.	“NES” Sahibinin ve Kurumsal Başvuru Sahibinin Sorumlulukları ve Garantileri	70
9.6.4.	Üçüncü Kişilerin Sorumlulukları ve Garantileri.....	71
9.6.5.	Diğer Katılımcıların Sorumlulukları ve Garantileri.....	71
9.7.	Garantilerin Reddi.....	71
9.8.	“ESHS”nin Sorumluluğunun Sınırlandırılması	71

9.9.	Tazminatlar	72
9.10.	“NESİ”nin Geçerliliği ve Sona ermesi	72
9.10.1.	Geçerlilik.....	72
9.10.2.	Sona Erme.....	72
9.10.3.	Sona Ermenin Etkileri.....	72
9.11.	Bireysel Bildirimler ve Katılımcılar Arasında İletişim.....	73
9.12.	Değişiklikler.....	73
9.12.1.	Değişiklik Prosedürleri	73
9.12.2.	Bildirim Mekanizması ve Periyodu	73
9.12.2.1	İhbarında Bulunulmadan Değiştirilebilecek Maddeler	73
9.12.2.2	İhbarında Bulunarak Değiştirilebilecek Maddeler	73
9.12.3.	Sertifika İlkeleri Belirteci (OID) veya “NESİ”İşaretinde Değişiklik Gerektiren Değişiklikler.....	74
9.13.	Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları	74
9.14.	Uygulanacak Hukuk.....	75
9.15.	Mevzuata Uyumluluk.....	75
9.16.	Çeşitli Hükümler.....	75
9.16.1.	Bütün sözleşme	75
9.16.2.	Devir ve Temlik	75
9.16.3.	Bölünebilirlik	75
9.16.4.	Yaptırımlar (Vekalet Ücreti ve Haktan Feragat)	75
9.16.5.	Mücbir Sebep	75
9.16.6.	Diğer Hükümler	76

1. Giriş

EBG Bilişim Teknolojileri ve Hizmetleri A.Ş. (Kısaca “e-Tuğra”) Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca kurularak faaliyetlerini sürdüren bir anonim şirkettir. “e-Tuğra”, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’nun 8. Maddesi hükmü uyarınca Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’na usulü dairesinde bildirimde bulunarak ve kanuni gereklilikleri yerine getirerek Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcı (Kısaca “ESHS”) sıfatıyla elektronik imza, elektronik sertifika ve zaman damgası ile ilgili hizmetleri sunma hak ve yetkisini elde etmiştir.

Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri (Kısaca “NESİ”) olarak isimlendirilen bu doküman 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu (Kısaca “Kanun”), Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (Kısaca “Yönetmelik”) ile Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ (Kısaca “Tebliğ”) uyarınca “e-Tuğra”nın “ESHS” sıfatıyla yürüttüğü faaliyetler sırasında yerine getirdiği teknik ve hukuki gereklilikleri, “ESHS”nin faaliyetlerini, teknik ve organizasyonel altyapısını, “ESHS”nin sunduğu hizmetlere ilişkin süreçlerde belirli roller üstlenen tarafların sorumluluklarını açıklamak ve kamuoyuna duyurmak üzere hazırlanmıştır. “NESİ” belgesi, *hangi* elektronik sertifika hizmetlerinin “e-Tuğra” tarafından sunulduğunu belirlerken, “NESUE” bu hizmetlerin “e-Tuğra” tarafından *nasıl* gerçekleştirildiğini tanımlar.

Bu doküman “Tebliğ”de belirtilen ETSI TS 101 456, CWA 14167-1, IETF RFC 3647 standartlarına uygun olarak hazırlanmıştır. “e-Tuğra”nın sunduğu zaman damgası hizmetlerini tanımlamaya, zaman damgası hizmetlerinden tarafların hangi teknik ve hukuki koşullar içerisinde yararlanacaklarını belirtmeye ayrıca zaman damgası hizmetlerinin “e-Tuğra” tarafından hangi hukuki ve teknik çerçeveler içerisinde yürütüldüğünü kamuoyuna açıklamaya yönelik olan “Zaman Damgası İlkeleri” ve “Zaman Damgası Uygulama Esasları” dokümanları ise “Yönetmelik” ve “Tebliğ”in amir

hükümleri uyarınca ETSI TS 102 023 standardına uygun olarak hazırlanarak, “e-Tuğra”nın web sitesinde kamuoyuna duyurulmuştur.

1.1. Genel

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’nun 5. maddesine göre güvenli elektronik imza, elle atılan imza ile aynı hukuki sonucu doğurur. “Kanun”un 4. maddesine göre güvenli elektronik imza; sadece imza sahibinin tasarrufunda bulunan güvenli elektronik imza oluşturma aracı ile oluşturulabilir ve yalnızca nitelikli elektronik sertifika (Kısaca “NES”)’ya dayanarak imza sahibinin kimliği tespit edilebilir. Güvenli elektronik imza oluşturma sürecindeki gerekli bileşenlerden biri olan “NES”, yalnızca 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili mevzuat hükümlerinde tanımlanmış olan “Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcı”lar tarafından oluşturulabilir. Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcı’lar “Kanun”un 8. Maddesi hükmü uyarınca Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’na bildirimde bulunarak; ilgili mevzuat hükümleri uyarınca bildirimde bulunduğu koşulları yerine getirdiği Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nca uygun görülerek faaliyete geçebilirler. Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcı’lar elektronik sertifika, zaman damgası ve elektronik imzayla ilgili hizmetleri sunan gerçek veya tüzel kişilerdir.

“e-Tuğra”, “Kanun” ve ilgili mevzuattaki gereklilikleri yerine getirerek Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’na usulü dairesinde bildirimde bulunmuş ve bildirimde belirttiği koşulları sağladığı “Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından uygun görülerek faaliyete geçmesi hususunda yetki verilmiş bir “Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı”dır.

“e-Tuğra”, kendisi tarafından oluşturulan “NES”lerin özelliklerini ve kullanımına ilişkin hususları, sertifikasyon sürecini, sertifikasyon sürecine katılan tarafların hak ve yükümlülüklerini, "ESHS" olarak yürüttüğü teknik ve operasyonel faaliyetlerini Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri(“NESİ”) belgesinde kamuoyuna ve ilgili taraflara açıklar. “e-Tuğra” bunun yanında “NESİ”belgesinde yer alan hususların nasıl uygulandığını detaylı olarak “Sertifika Uygulama Esasları (Kısaca “SUE”) dokümanında belirterek bu dokümanı da kamuoyunun ve ilgili tarafların bilgisine sunar.

“Tebliğ”in 5. Maddesine göre "ESHS"ler işleyişlerinin bütün aşamalarında ETSI TS 101 456 ve CWA 14167-1 standartlarına uymak zorundadırlar. ETSI TS 101 456 standardı, "ESHS" işleyişinde iki grup sertifika ilkesi yayınlanabileceğini belirtmektedir. Bunlar “qualified certificate policy” ve “qualified certificate policy + SSCD” gruplarıdır.

“e-Tuğra”, “ESHS” olarak işleyişinde ETSI TS 101 456 standardında belirtilen “qualified certificate policy + SSCD” grubuna uygun olarak sertifika ilkelerini oluşturmuş ve bu doğrultuda “NESİ”dokümanını yayınlamıştır.. Buna göre hem güvenli elektronik imza oluşturmak için gerekli olan güvenli elektronik imza oluşturma aracı hem de imza sahibinin kimliğinin tespitini sağlayan ve “e-Tuğra” tarafından oluşturulan “NES” “e-Tuğra” tarafından “Sertifika Sahibi”ne sağlanacaktır.

1.2. Tanımlama

Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları için Belirteç

“e-Tuğra” Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları Sürüm 1.0

Nesne Belirteci : 2.16.792.3.0.4.1.1.2

Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri için Belirteç

“e-Tuğra” Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri Sürüm 1.0

Nesne Belirteci : 2.16.792.3.0.4.1.1.1

1.3. Katılımcılar

“NESİ”kapsamında katılımcı olarak tanımlanan sujeler, “e-Tuğra”nın “ESHS” işleyişinde rol alan, işleyişle ilgili hak ve yükümlülükleri bulunan taraflardır. “NESİ” kapsamında katılımcılar, “e-Tuğra”, kayıt birimleri, bireysel ve kurumsal “NES” başvurusunda bulunan kimseler, “NES” sahipleri ve üçüncü kişilerdir.

1.3.1. Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı - "ESHS" ("e-Tuğra")

"e-Tuğra", "ESHS" işleyişi içerisinde 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri ile bu "NESİ" ve "SUE" doğrultusunda hak ve yükümlülükleri belirlenmiş olan bir "ESHS"dir. "e-Tuğra" tarafından oluşturulan "NES"ler, "e-Tuğra" "ESHS" alt kök sertifikası tarafından imzalanır; "e-Tuğra" "ESHS" alt kök sertifikası da "e-Tuğra" kök sertifikası tarafından imzalanır.

1.3.2. Kayıt Birimleri

Kayıt Birimleri (Kısaca "KB"), "NES" başvurusu, iptal ve yenileme talepleriyle ilgili hizmetleri yürüten, doğrudan "e-Tuğra"nın kontrol ve denetimi altında olan yerleşik yapılar ve bu yerleşik yapılar içerisinde istihdam edilen ve/veya ettirilen "e-Tuğra"ya bağlı personel veya "e-Tuğra" ile Kayıt Birimi Sözleşmesi yapmış olan gerçek ve/veya tüzel kişilerdir. "KB"ler "e-Tuğra" tarafından belirlenen belgelere dayanarak, "NES" talebinde bulunan kişilerin kimliklerini ve "NES" içerisinde yer alacak bilgilerin geçerliliğini kontrol ederler. "KB"ler bunun yanında "Sertifika Sahipleri" ile "e-Tuğra" arasında sertifikanın yaşam zinciri süresince yürütülecek olan işlemlere ilişkin başvuruların alınması ve gerekli olan operasyonların "e-Tuğra" adı ve hesabına yürütülmesi noktasında sorumluluk üstlenebilirler. "KB"ler ayrıca "NES" sahiplerine asgari güvenli elektronik imza oluşturma aracı ve "NES"ten oluşan ancak bunlarla sınırlı kalmamak üzere "e-Tuğra"nın yürüttüğü faaliyetlere ilişkin çeşitli ekipman ve hizmetlerin de içerisinde yer alabileceği "güvenli e-imza paketi"ne ilişkin başvuru işlemlerinin de "e-Tuğra" adı ve hesabına yürütülmesini de sağlarlar.

"KB"ler aracılığıyla yapılacak "NES" başvuruları, başvuru sahibinin "KB" ofisine bizzat gelerek yüz yüze başvuruda bulunması; gerekli bilgi ve belgeleri "KB" ofisi yetkilisine teslim etmesi esasına dayanmaktadır. "KB"lere "e-Tuğra" tarafından fotoğraflı bir "KB Yetkilisi Belgesi" tanzim edilmekte, "KB"ler "NES" başvuru sahipleri ile herhangi bir işlem yapmadan önce "e-Tuğra" tarafından kendileri adına tanzim edilen yetki belgelerini "NES" başvuru sahiplerine ibraz etmektedirler.

“e-Tuğra”, yerleşik “KB” ofislerinin adreslerini ve iletişim bilgilerini web sitesi aracılığıyla kamuoyuna duyurur.

1.3.3. “NES” Başvuru Sahibi / “NES” Sahibi, Kurumsal Başvuru Sahibi

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’na göre “NES”ler sadece gerçek kişiler adına “ESHS”ler tarafından oluşturulabilirler. “NES” sahibi “e-Tuğra” tarafından kamuoyuna açıklanan “NESUE”, “NESİ”, “NES” Sahibi ile akdedilen “NES Kullanıcı Sözleşmesi” ve “e-Tuğra” tarafından belirlenen gereklilikleri yerine getirerek adına “NES” oluşturulmuş gerçek kişilerdir. “NES” başvuruları bireysel başvuru ve kurumsal başvuru olmak üzere iki şekilde yapılabilir;

Bireysel başvuru sahibi, kendisi adına “NES” başvurusunda bulunan ve gerekli prosedürleri yerine getirerek “e-Tuğra” ile “NES” Kullanıcı Sözleşmesi” imzalamış olan gerçek kişilerdir.

Kurumsal başvuru sahibi; çalışanları veya müşterileri veya üyeleri veya hissedarları adına “NES” başvurusunda bulunan ve gerekli prosedürleri yerine getirerek “e-Tuğra” ile Kurumsal Başvuru Sözleşmesi imzalamış olan tüzel kişilerdir.

1.3.4. Üçüncü Kişiler

Üçüncü kişiler, “e-Tuğra” tarafından oluşturulan “NES”ler kullanılarak güvenli elektronik imza ile imzalanmış verileri imzalayan kişinin kimliğini tespit eden; “NES”lerin, “e-Tuğra” kök ve alt kök sertifikalarının, “e-Tuğra” zaman damgalarının geçerlilik kontrollerini yerine getirerek veya güvenli elektronik imza doğrulama aracı kullanmak suretiyle doğrulama işlemini gerçekleştiren ve güvenli elektronik imzayla imzalanmış verilere güvenerek iş ve işlemlerde bulunan kişilerdir. “NES” sahipleri yukarıda bahsedilen doğrulama süreçlerini kendileri yerine getirmeleri durumunda üçüncü kişi olarak hareket etmektedirler.

1.3.5.Diğer Katılımcılar

1.3.5.1 “Güven Merkezi”

“Güven Merkezi”, “e-Tuğra”nın tüm sertifika yaşam zinciri operasyonlarını yürüttüğü ve sertifika otoritesi teknik altyapısını kurup işlettiği, gerekli tüm fiziki ve teknik güvenlik gereksinimlerini yerine getiren merkezidir. “Güven Merkezi” TS ISO/IEC 27001 güvenlik sertifikasına sahip olup, tüm işleyişini 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu, ilgili mevzuat ve bu mevzuatla atıfta bulunulan uluslararası standartlara uygun olarak yürütmektedir.

1.4. Sertifika Kullanımı

1.4.1.İzin Verilen Sertifika Kullanımı

“e-Tuğra” kök ve alt kök sertifikaları sadece “NES” imzalanması, “SİL” imzalanması, “ÇSDP” ve zaman damgası sertifikalarının imzalanması ile bahsi geçen sertifikaların ve verilerin doğrulanması süreçlerinde kullanılabilir.

“e-Tuğra” tarafından oluşturulan“ NES”ler sadece güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama süreçleri içerisinde, “NES”in içinde yer alan kullanıma ve maddi kapsama ilişkin sınırlamalar dahilinde ve “NES Kullanıcı Sözleşmesi” hükümlerine uygun olarak kullanılabilirler. “NES”ler aynı zamanda üçüncü kişiler tarafından “NES”in geçerliliğinin doğrulanması ve “NES” içeriğine erişilmesi amaçlarıyla da kullanılabilirler.

1.4.2.Yasaklanan Sertifika Kullanımı

“e-Tuğra” tarafından oluşturulan “NES”ler ile kök ve alt kök sertifikalarının “NESİ” 1.4.1. de belirtilen alanlar dışında kullanılmaları yasaktır. Elektronik İmza Kanunu’nun 5. maddesi hükmü uyarınca “Kanunların resmî şekle veya özel bir merasime tabi tuttuğu hukukî işlemler ile teminat sözleşmeleri” güvenli elektronik imza kullanılarak yapılamaz. Bu nedenle bahsi geçen işlemlerin güvenli elektronik imzayla yapılması ve bu işlemlere ilişkin güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama süreçlerinde “NES”lerin kullanılması yasaktır.

1.5. Politika Yönetimi

1.5.1. “NESİ” ile ilgili Yetkili Kurum

“NESİ” dokümanının yayınlanmasından, değiştirilmesinden, yenilenmesinden ve bu dokümana ilişkin diğer tüm işlemlerden “e-Tuğra” tarafından bu hususla ilgili yetkilendirilmiş “e-Tuğra” personelinin oluşturduğu güvenlik forumu sorumludur.

1.5.2. İrtibat Görevlisi

“NESİ” ile ilgili sorularınızı aşağıdaki adrese iletiniz:

EBG Bilişim Teknolojileri ve Hizmetleri A.Ş.

Ceyhun Atıf Kansu Cad. No. 130/58 Balgat/ANKARA

Telefon : 0-312-472 21 13 / 0-312-473 56 90

Faks: 0-312-473 56 91

e-mail: info@e-tugra.com.tr

1.5.3. “NESİ”nin Politikaya Uygunluğunu Belirleyen Kişi

“NESİ”nin, “NESUE” dokümanına ve “e-Tuğra” “ESHS” işleyiş süreçlerine uygunluğunu yetkili “e-Tuğra” personeli denetler.

1.5.4. “NESİ” Onaylama Prosedürü

“e-Tuğra” yetkilileri düzenli olarak “NESİ” dokümanı ve “e-Tuğra” “ESHS” işleyiş süreçleri ile ilgili denetim çalışmalarını sürdürürler. Denetim çıktıları doğrultusunda ve/veya işleyiş süreçlerinde değişikliğe gidilmesi durumunda “NESİ” üzerinde değişiklik veya yenileme yapılır. “NESİ” üzerindeki değişiklikler veya yeni sürümler yetkili “e-Tuğra” personelinin onayına sunulur. “NESUE” ve “NESİ” üzerinden yapılan tüm değişiklikler yayımlanmadan ve kamuoyuna duyurulmadan önce, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nun onayına sunulur. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nun onayından geçen değişiklikleri içeren “NESUE” ve “NESİ”nin yeni sürümleri usulü dairesinde kamuoyunun bilgisine sunulur.

1.6. Tanımlar ve Kısaltmalar

KAVRAM/KISALTMA	AÇIKLAMA/TANIM
“Başvuru Yöntemleri”	"ESHS" ile “NES” Başvuru Sahibi” arasında başvurunun yapılması, sertifika sahibinin kimliğinin tespiti, gerekli evrakların hazırlanması, sertifika ücretlerinin ödenmesi, evrakların saklanması, nitelikli elektronik sertifikaların yayınlanması ve sertifika sahibi'ne iletilmesi, sertifika iptal, yenileme ve askı taleplerinin iletimindeki usuller gibi hususların belirlendiği teknik ve idari süreçlerden oluşan yöntemler. Bu yöntemlere www.e-tugra.com adresinden ulaşılabilir.
“Bireysel Başvuru Sahibi”	Kendisi adına “NES” başvurusunda bulunan ve gerekli prosedürleri yerine getirerek “e-Tuğra” ile “NES” Kullanıcı Sözleşmesi” imzalamış olan gerçek kişilerdir.
“CEN”	Comité Européen de Normalisation - Avrupa Standardizasyon Komitesi
“CWA”	CEN Workshop Agreement- CEN Çalıştay Kararı
“ÇSDP”	Çevrimiçi Sertifika Durum Protokolü
“EAL”	Evaluation Assurance Level - Değerlendirme Garanti Düzeyi
“e-Tuğra”	EBG Bilişim Teknolojileri ve Hizmetleri A.Ş.
“Elektronik İmza Kanunu	” 23 Ocak 2004 tarih 25355 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5070 Sayılı Kanun.
“ESHS”	Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcı
“ETSI”	European Telecommunication Standardization Institute - Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü

“ETSI TS”	ETSI Technical Specifications - ETSI Teknik Özellikleri
“Güvenli Elektronik İmza”	<p>Güvenli elektronik imza;</p> <p>a) Münhasıran imza sahibine bağlı olan,</p> <p>b) Sadece imza sahibinin tasarrufunda bulunan güvenli elektronik imza oluşturma aracı ile oluşturulan,</p> <p>c) Nitelikli elektronik sertifikaya dayanarak imza sahibinin kimliğinin tespitini sağlayan,</p> <p>d) İmzalanmış elektronik veride sonradan herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığının tespitini sağlayan, Elektronik imzadır.</p>
“Güvenli Elektronik İmza Doğrulama Aracı”	<p>Güvenli elektronik imza doğrulama araçları;</p> <p>a) İmzanın doğrulanması için kullanılan verileri, değiştirmeksizin doğrulama yapan kişiye gösteren,</p> <p>b) İmza doğrulama işlemini güvenilir ve kesin bir biçimde çalıştıran ve doğrulama sonuçlarını değiştirmeksizin doğrulama yapan kişiye gösteren,</p> <p>c) Gerektiğinde, imzalanmış verinin güvenilir bir biçimde gösterilmesini sağlayan,</p> <p>d) İmzanın doğrulanması için kullanılan elektronik sertifikanın doğruluğunu ve geçerliliğini güvenilir bir biçimde tespit ederek sonuçlarını değiştirmeksizin doğrulama yapan kişiye gösteren,</p> <p>e) İmza sahibinin kimliğini değiştirmeksizin doğrulama yapan kişiye gösteren,</p> <p>f) İmzanın doğrulanması ile ilgili şartlara etki edecek değişikliklerin tespit edilebilmesini sağlayan ve CWA 14171 standardına uygun imza doğrulama araçlarıdır.</p>
“Güvenli Elektronik İmza Oluşturma Aracı”	<p>Güvenli elektronik imza oluşturma araçları;</p> <p>a) Ürettiği elektronik imza oluşturma verilerinin kendi aralarında bir eşi daha bulunmamasını,</p> <p>b) Üzerinde kayıtlı olan elektronik imza oluşturma verilerinin araç dışına hiçbir biçimde çıkarılmamasını ve gizliliğini,</p> <p>c) Üzerinde kayıtlı olan elektronik imza oluşturma verilerinin, üçüncü kişilerce elde edilememesini, kullanılmamasını ve elektronik imzanın sahteciliğe karşı korunmasını,</p> <p>d) İmzalanacak verinin imza sahibi dışında değiştirilememesini ve bu verinin imza sahibi tarafından imzanın oluşturulmasından önce görülebilmesini, Sağlayan ve ISO/IEC 15408 (-1,-2,-3)'e göre en az EAL4+</p>

	seviyesinde olan araçlardır.
“Güvenli e-imza Paketi”	En az nitelikli elektronik sertifika ve güvenli elektronik imza oluşturma aracından oluşan "ESHS" tarafından “Sertifika Kullanıcıları”na sağlanan hizmet ve ekipmanlar bütünü. “Güvenli e-imza Paketi”nin fiyatları ile içerdiği ekipmanlar ve hizmetlere ilişkin detaylı açıklamaya www.e-tugra.com web adresinden erişilebilir.
“IETF RFC”	Internet Engineering Task Force Request for Comments - İnternet Mühendisliği Görev Grubu Yorum Talebi
“ISO/IEC”	International Organisation for Standardisation / International Electrotechnical Committee - Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı / Uluslararası Elektroteknik Komitesi.
“Kayıt Birimi”	"ESHS"ye bağlı olarak faaliyette bulunan “Sertifika Kullanıcıları” ile “Kurumsal Başvuru Sahipleri”nin “NES” başvurularını alan “ESHS”nin yetkili birimi.
“Kimlik Bilgileri”	“Sertifika Kullanıcısı”nın Adı-Soyadı, Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası, doğum yeri, doğum tarihi ve uyuşu.
“Kurumsal Başvuru”	Bir tüzel kişiliğin çalışanları veya müşterileri veya üyeleri veya hissedarları adına yaptığı nitelikli elektronik sertifika başvurusunu
“Kurumsal Başvuru Sahibi”	"ESHS" ile Kurumsal Başvuru Sözleşmesi akdetmiş olan ve bu sözleşme hükümleri ve “Yönetmeliğin” 3. ve 9. maddeleri uyarınca çalışanları veya müşterileri veya üyeleri veya hissedarları adına nitelikli elektronik sertifika başvurusunda bulunan tüzel kişilik
“Kurumsal Başvuru Yetkilisi”	“Sertifika Kullanıcısı” adına "NES" düzenlenmesi için "ESHS"ye bildirilecek olan bilgileri “Yönetmeliğin” Mad. 9/1.de belirtilen belgelere dayanarak tespit eden ve “Kurumsal Başvuru Sözleşmesi” içerisinde kendisiyle ilgili belirtilen işlemleri “Kurumsal Başvuru Sahibi” adı ve hesabına yerine getiren

	“Kurumsal Başvuru Sahibi”nin çalışanı.
“NES”	Nitelikli Elektronik Sertifika
“NES” Başvuru Sahibi	“ESHS”ye bireysel veya kurumsal başvuruda bulunan kişi.
“Nitelikli Elektronik Sertifika”	5070 Sayılı Kanununun 9. Maddesinde içerik olarak; “Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ”in 5. Maddesinde ise teknik bakımdan özellikleri belirtilen elektronik sertifika.
“OID”	Object Identifier - Nesne betimleyicisi.
“NESİ”	Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri
“Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri”	Sertifikaların belli bir topluluk ve/veya genel güvenlik gereklilikleri olan uygulamalar bakımından kabul edilebilirliğini belirten kurallar bütününe “Sertifika İlkeleri” denilmektedir. “Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri”, Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcıları tarafından umuma açıklanan yukarıda belirtilen amaçları karşılamaya yönelik bir belgedir. “ESHS” tarafından yayınlanan “NESİ”ye, "Sertifika Kullanıcı"ları uymak zorundadır. “NESİ”ye, duruma göre zaman zaman yapılabilecek değişiklikler de dahil olmak üzere, "ESHS"nin web sitesinden erişilebilir.
“SİL”	Sertifika İptal Listesi
“Sertifika Kullanıcısı”	Adına "ESHS" tarafından "NES" düzenlenen gerçek kişi. Bu doküman içerisinde geçen “Sertifika Sahibi” ve “NES” Sahibi” kavramları “Sertifika Kullanıcısı” ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır.
“SSCD”	Secure Signature Creation Device – Güvenli Elektronik İmza Oluşturma Aracı
“NESUE”	Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları
“Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları”	“Sertifika Kullanıcı”ları başta olmak üzere “NESİ” içerisinde tanımlanan her bir tarafın “NESİ” içinde tanımlı operasyonları gerçekleştirmek için uymak zorunda olduğu gerekliliklerin tespit

	edildiği, uygulamaların ve prosedürlerin açıklandığı, belli süreçler içerisinde güncellenen ve “ESHS” tarafından umuma yapılan bir açıklamadır. “NESUE”ye, duruma göre zaman zaman yapılabilecek değişiklikler de dahil olmak üzere, “ESHS”nin web sitesinden erişilebilir.
“Tebliğ”	6 Ocak 2005 tarih 25692 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ”
“TC”	Türkiye Cumhuriyeti
“Yönetmelik”	6 Ocak 2005 tarih 25692 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”.

2. Yayınlama ve Bilgi Deposu Sorumlulukları

2.1. Bilgi Deposu

“e-Tuğra” oluşturduğu “NES”leri, “SİL”leri, “SUE” ve “NESİ”dokümanlarını, “ESHS” işleyişi içerisinde kullandığı sözleşmeleri, bilgilendirici dokümanları ve ilgili görsel ve işitsel yayımları bilgi deposunda yayınlar. Bilgi deposu “NES” sahiplerinin, üçüncü kişilerin ve ilgili herkesin erişimine 7/24 hizmet verecek şekilde erişime açık bulundurulur.

2.2. Sertifika Bilgilerinin Yayınlanması

“e-Tuğra” bilgi deposuna ait <http://www.e-tugra.com> adresinden aşağıdakileri yayınlar;

- “e-Tuğra” Kök Sertifikası
- “e-Tuğra” Alt Kök Sertifikası
- “e-Tuğra” Zaman Damgası Sertifikası
- “e-Tuğra” “ÇSDP” Sertifikası

- Sertifika sahibinin izin vermesi durumunda “NES”ler
- “e-Tuğra” “SİL”
- “NESİ” ve “NESUE”
- “e-Tuğra” “NES” Kullanıcı Sözleşmeleri,
- Kurumsal Başvuru Sözleşmeleri,
- “NES” başvurularına ilişkin dokümanlar
- Bilgilendirme dokümanları ve ilgili görsel ve işitsel yayımlar

2.3. Yayınlanma Sıklığı

“NESUE” ve “NESİ”de yapılan güncellemeler ve yeni sürümler ile sözleşmelerde yapılan değişiklikler “NESİ” 9.12.’ye göre yayınlanır. “NES”ler ve “e-Tuğra” Kök ve Alt Kök Sertifikaları düzenlendikleri tarihte yayınlanır. Sertifika durum bilgileri “NESİ” 4.9.7.’ ve “NESİ” 4.9.10.’a göre yayınlanır.

2.4. Bilgi Deposu Erişim Kontrolleri

Bilgi deposu 7/24 hizmet verecek şekilde tüm ilgililerin erişimine açık tutulur. Bilgi deposundaki bilgilerin geçerliliği ve doğruluğu konusunda yetkili “e-Tuğra” personeli düzenli kontroller yapar.

3. Tanımlama ve Kimlik Doğrulama

“e-Tuğra” “NES” başvuru sahiplerine “NES” temin etmeden önce başvuru sahibinin kimlik bilgilerini, “NES” içerisinde yer alacak bilgilerini, “NES”in kullanılmasıyla ilgili yetkilerini resmi kayıtlara dayanarak doğrular.

3.1. İsimlendirme (İlk Kayıt)

3.1.1. İsim Tipleri

“NES”lerin “DN” alanı içerisinde sadece ITU X.500 biçiminin desteklediği isim tipleri kullanılır.

3.1.2. İsimlerin Anlamlı Olması Gerekliği

“NES”lerde “NES” sahibinin adı, kimlik doğrulama sırasında vermiş olduğu resmi belgelerde belirtilen adla aynıdır. “e-Tuğra” Kök ve Alt Kök Sertifikasında, “e-Tuğra”nın “ESHS” olduğuna dair kayıt ve ticari unvan bulunur

3.1.3. "NES" Başvurusunda Bulunan Kişilerin İsimlerini Gizlemesi Veya Takma İsim Kullanımı

“Kanun”a göre “NES”lerde takma isim kullanımı ve/veya “NES” sahibinin ismini gizlemesi mümkün değildir.

3.1.4. Değişik İsim Tiplerini Yorumlamak İçin Kurallar

İlgili değildir.

3.1.5. İsimlerin Benzersizliği

“e-Tuğra” oluşturduğu “NES”lerde, farklı kişilere ait “NES”lerdeki kimlik bilgilerinin benzersiz olması sağlanır. “NES”lerdeki bu benzersizlik T.C. vatandaşları için T.C. kimlik numarası, yabancı uyruklular için pasaport numarası ile sağlanır. Bir “NES” sahibinin birden çok “NES”e sahip olması durumunda “NES”ler içerisindeki kimlik bilgilerinin aynı olmasına izin verilir.

3.1.6. Tanımlama, Doğrulama ve Markaların Rolü

“NES” başvuru sahiplerinin, bireysel veya kurumsal başvurularda başkalarının fikri mülkiyet haklarını ihlal eden isimler kullanmaları yasaktır.

3.2. İlk Kimlik Doğrulaması

3.2.1. İmza Oluşturma Verisinin Zilyetliğinin Kanıtlanması Metodu

“e-Tuğra” “ESHS” işleyişi içerisinde imza oluşturma ve doğrulama verileri sadece “ESHS” tarafından oluşturulmaktadır. Bu sebeple “NES”in ve güvenli elektronik imza oluşturma aracının “NES” sahibine imza karşılığı teslim edilmesi halinde, “NES” sahibinin imza oluşturma verisine sahip olduğu kabul edilir.

3.2.2. Tüzel Kişilerin Kimliğinin Doğrulanması

Kurumsal başvurularda ve/veya “NES” içerisine ilgili tüzel kişi adına yetki ile ilgili bilgi konulması gerektiği takdirde, tüzel kişinin kimliği resmi belgelere dayanılarak doğrulanır.

3.2.3. Gerçek Kişilerin Kimliğinin Doğrulanması

Bireysel ve kurumsal başvurularda gerçek kişinin kimliği nüfus cüzdanı, pasaport, sürücü belgesi gibi fotoğraflı ve geçerli bir belgeye dayanılarak ve yüz yüze kimlik doğrulaması yoluyla tespit edilir. Kurumsal başvurularda gerçek kişiler için yüz yüze kimlik tespiti yapılması zorunlu değildir.

3.2.4. Doğrulanmayan Başvuru Bilgileri

“NES” sahibinin “NES” içerisinde yer alan bilgileri dışındaki bilgilerin “e-Tuğra” tarafından doğrulanmasına gerek yoktur.

3.2.5. “NES” Sahibinin Bağlı Olduğu Kurumlarla İlişkisinin Kanıtlanması

Kurumsal başvurularda ve/veya “NES” içerisine ilgili tüzel kişi adına yetki ile ilgili bilgi konulması gerektiği takdirde, tüzel kişinin kimliği ve “NES” sahibinin yetkileriyle ilgili bilgiler resmi belgelere dayanılarak doğrulanır.

3.2.6. Karşılıklı İşlerlik Kriterleri

İlgili değildir.

3.3. Yeniden Anahtarlama için Tanımlama ve Kimlik Doğrulama

3.3.1. Rutin Yeniden Anahtarlama için Tanımlama ve Kimlik Doğrulama

“e-Tuğra” “ESHS” işleyişinde “NES”lerin yeniden anahtarlama yapılmamaktadır; “NES” in geçerlilik süresinin dolmasından önce yenileme yapılabilir. Yenileme talepleri www.e-tugra.com adresindeki web sitesinden veya “KB”ler aracılığıyla yapılabilir. Yenileme talebinin web sitesi üzerinden yapılması halinde, “NES”in yenilenmesine ilişkin başvuru formu doldurulur ve form yenileme talebinde bulunan “NES” sahibinin güvenli elektronik imzası ile imzalanır. “e-Tuğra” yenileme talebinde bulunan “NES” sahibinin güvenli elektronik imzasını doğrulayarak “NES” sahibinin kimlik doğrulamasını yapar. “KB”ye yapılan yenileme başvurularında “KB”, “NES” sahibinin nüfus cüzdanı, pasaport, sürücü belgesi gibi resmi kimlik belgelerine dayanarak kimlik doğrulamasını yapar.

3.3.2. Sertifika İptali Sonrası Yeniden Anahtarlama için Tanımlama ve Kimlik Doğrulama

“NES” iptalinden sonra yeniden anahtarlama yapılmaz, yeniden anahtarlama talebi yeni bir “NES” başvurusu olarak kabul edilir ve “NES” başvurusu ile ilgili tüm prosedürler uygulanır.

3.4. İptal Talebi için Tanımlama ve Kimlik Doğrulama

“NES”ler “NES” sahipleri, “NES” sahibi tarafından izin verilmesi halinde kurumsal başvuru sahipleri ve üçüncü kişiler tarafından iptal edilebilir. “NESİ”de belirtilen şartların gerçekleşmesi halinde “e-Tuğra” da “NES”i kendi inisiyatifi ile iptal edilebilir. “NES” iptali ve askıya alma işlemi “e-Tuğra” Çağrı Merkezi üzerinden, www.e-tugra.com adresindeki internet sitesinden veya “KB”lere başvuru yoluyla yapılabilir. “e-Tuğra” ilgili taraflardan iptal talebi aldığı anda, iptal talebinde bulunan kimsenin kimliğini ve iptal talebinde bulunma yetkisini iptal talebinde bulunanın “NES Başvurusu” sırasında alınan bilgileri ve parololar aracılığıyla doğrular.

4. Sertifika Yaşam Zinciri Operasyonel Gereklilikler

4.1. “NES” Başvurusu

4.1.1. Kim “NES” Başvurusunda Bulunabilir

“e-Tuğra” tarafından belirlenen prosedürleri yerine getiren gerçek kişiler ile çalışanları, müşterileri, üyeleri veya hissedarları adına “Kurumsal Başvuru”da bulunacak olan tüzel kişiler “NES” başvurusunda bulunabilirler.

4.1.2. Kayıt Süreci ve Sorumluluklar

“e-Tuğra” “ESHS” işleyişinde “NES” başvuruları çeşitli “Başvuru Yöntemleri” ile yapılabilmektedir. “NES” başvuruları başvuru yapan kişiye göre bireysel başvurular ve kurumsal başvurular olarak ikiye ayrılmaktadır.

4.1.2.1 Bireysel Başvuru

Bireysel başvurular, “NES” başvuru sahibinin kendisi adına şahsen “NES” başvurusunda bulunmasını tanımlamaktadır. “e-Tuğra”ya yapılacak bireysel başvurular temel olarak iki yöntem izlenerek yapılmaktadır.

4.1.2.1.1 “KB” Aracılığıyla Bireysel Başvuru

Bireysel başvuru sahibi, “NES” başvurusunda bulunmak için, şahsen “KB”ye giderek “NES” başvurusunda bulunabilir. “NES” başvurusu sırasında “KB” yetkilisi, nüfus cüzdanı, pasaport veya sürücü belgesi gibi resmi bir belgeyle bireysel başvuru sahibinin kimliğini tespit eder ve doğrular. Bireysel başvuru sahibi bu sırada “NES” kullanıcı sözleşmesini imzalar, “NES” başvuru formunu doldurur. Bireysel başvuru sahibi imzalamış olduğu sözleşmenin bir nüshasını, doldurduğu başvuru formunu ve başvurusu sırasında kendisinden istenen ve www.e-tugra.com adresinden duyurulan diğer belgeleri “KB” yetkilisine teslim eder.

4.1.2.1.2 Çevrimiçi Bireysel Başvuru

“Bireysel Başvuru Sahibi” www.e-tugra.com web adresinde yer alan “Bireysel Başvuru Formu”nu doldurarak ön başvuruda bulunabilir. Bireysel Başvuru Sahibi web ortamındaki prosedürlerin tamamlanmasından sonra sözleşme ve başvuru formunun bir çıktısını alarak bunları doldurur ve imzalar. “Bireysel Başvuru Sahibi” çevrimiçi başvuru prosedürlerini yerine getirmesinden sonra, noterden kendi adına düzenlenmiş bir imza beyannamesi almak zorundadır. “Bireysel Başvuru Sahibi”, noter tarafından tanzim edilen imza beyannamesini, kendisinin doldurarak imza ettiği “NES” Kullanıcısı Sözleşmesi” ve “NES” başvuru formununun “ESHS” nüshalarını ve “e-Tuğra” tarafından www.e-tugra.com adresinden belirtilen diğer belgeleri iadeli taahhütlü mektup veya kargo yoluyla “e-Tuğra”nın ilgili birimine gönderir. Gönderinin “e-Tuğra”ya ulaşmasıyla “Bireysel Başvuru Sahibi” “NES” başvurusunda bulunmuş olur.

4.1.2.2 Kurumsal Başvuru

“Kurumsal Başvuru”, bir tüzel kişiliğin çalışanları veya müşterileri veya üyeleri veya hissedarları adına “NES” başvurusunda bulunmasıdır. “Kurumsal Başvuru”larda, “Kurumsal Başvuru Sahibi”, “e-Tuğra” ile akdetmiş olduğu “Kurumsal Başvuru Sözleşmesi Hükümleri” uyarınca kendi üstlendiği yükümlülükleri kendi adı ve hesabına yerine getirmek üzere “Kurumsal Başvuru Sahibi” ile arasında geçerli bir hizmet akdi bulunan bir personelini “Kurumsal Başvuru Yetkilisi” olarak atar. “e-Tuğra”nın iş modelinde kurumsal başvuru tek bir “Başvuru Yöntemi” ile yapılabilmektedir. “e-Tuğra”nın belirlediği bu temel “Başvuru Yöntemi”ne ilişkin genel olarak işleyiş aşağıda konumlandırılmaktadır.

4.1.2.2.1 “KB” aracılığıyla kurumsal başvuru

“Kurumsal Başvuru Sahibi”, öncelikle “e-Tuğra”nın web sitesinden yayınlanan veya herhangi “KB”den temin edeceği matbu “Kurumsal Başvuru Sözleşmesi”ni imzalar. “Kurumsal Başvuru Sahibi”, “Kurumsal Başvuru Sözleşmesi”ni imzalamasıyla eş zamanlı olarak “Kurumsal Başvuru Yetkilisi”ni atayarak, “Kurumsal Başvuru Sözleşmesi” içerisinde kendisine yüklenen sorumlukların kendi adı ve hesabına “Kurumsal Başvuru Yetkilisi” tarafından yürütülmesini sağlar. “Kurumsal Başvuru Sahibi”, “Kurumsal

Başvuru Sözleşmesi”nin ekinde yer alan “Kurumsal Başvuru Formu”nu da doldurarak imza eder. Kurumsal başvuru formunda, “Kurumsal Başvuru Sahibi”, “Kurumsal Başvuru Sözleşmesi”nin yürürlüğü süresince asgari kaç adet “Kurumsal Başvuru”da bulunacağını, “Kurumsal Başvuru Yetkilisi”ne verdiği yetkiyi ve bu kişinin detaylı kimlik ve iletişim bilgilerini, “Kurumsal Başvuru Sahibi” olan tüzel kişilik hakkında gerekli olan bilgileri belirtir. “Kurumsal Başvuru Yetkilisi”, “Yönetmeliğin” 9. Maddesinin 2. fıkrası uyarınca “Kurumsal Başvuru Sahibi”nin “NES” taleplerini yazılı olarak belgelenmesi hususlarını da içeren “Kurumsal Başvuru Sözleşmesi”nin eki olan “Sertifika Kullanıcısı Taahhütnamesi”ni, adına “NES” başvurusunda bulunduğu kişiye imzalatır ve bir nüshasını da teslim eder. “Kurumsal Başvuru Sahibi”, “Sertifika Kullanıcısı Taahhütnamelerinin” “ESHS” nüshalarını, “Kurumsal Başvuru Sözleşmesi” ve eklerini, başvurusu sırasında kendisinden istenen ve www.e-tugra.com adresinden duyurulan diğer belgeleri “KB” yetkilisine teslim ederek “Kurumsal Başvuru”da bulunmuş olur. “KB”, “Kurumsal Başvuru Sahibi” tarafından imza edilen “Kurumsal Başvuru Formu” ve “Kurumsal Başvuru Sözleşmesi” ile “Kurumsal Başvuru Yetkilisi”nin yetkisini; “Kurumsal Başvuru Yetkilisi”nin nüfus cüzdanı, pasaport ve ehliyet fotokopilerinden “Kurumsal Başvuru Yetkilisi”nin kimliğini, “Kurumsal Başvuru Sahibi”nin imza sirküleri, “Kurumsal Başvuru Sözleşmesi”, “Sertifika Kullanıcısı Taahhütnamesi”nden ise “Kurumsal Başvuru Sahibi”nin yetki ve kimliğinin doğrulamasını yapar. Bir defada 50 (elli) adetden fazla “NES” için “Kurumsal Başvuru”da bulunması durumunda, “KB” veya “KB” Yetkilisi, “Kurumsal Başvuru Sahibi”nin belirttiği yerde bulunarak gerekli olan işlemlerin yürütülmesine yardımcı olur. “Kurumsal Başvuru Sahibi”nin “belittiği yerde “KB” veya “KB” Yetkilisinin kayıt sürecine yardımcı olması talebi “e-Tuğra”nın çağrı merkezinin aranması ile yerine getirilir.

4.2. NES Başvuru Süreci

4.2.1. Tanımlama İşlemi ve Kimlik Kanıtlama Fonksiyonları

“KB” yetkilileri “NES” başvuru sahiplerinin, kurumsal başvuru sahiplerinin ve kurumsal başvuru yetkililerinin “NESİ” 3.2 ve “NESİ” 4.1’de belirtilen yöntemlerle kimlik doğrulamalarını yaparlar.

4.2.2. “NES” Başvurularının Kabulü ve Reddi

“NESUE”, “NESİ”, “NES” Kullanıcı Sözleşmeleri ve “e-Tuğra” tarafından belirlenen süreçler dahilinde yapılan “NES” Başvuruları "e-Tuğra" tarafından bahsi geçen belgelere ve süreçlere uygunluğu bakımından incelenerek; “NESİ” 4.2.3. bölümünde belirtilen süre içinde ilgililer, başvuru sonuçları konusunda “e-Tuğra” tarafından bilgilendirilir. “e-Tuğra” kendisine yapılan başvuruları kabul etmekte veya reddetmekte serbesttir. “e-Tuğra”nın başvuruları reddi evrak eksikliği, yazım hatası v.b. “NES” Başvuru Sahibi tarafından belirli bir süre içerisinde tamamlanabilecek hususlara dayanıyorsa; “e-Tuğra” “NES” Başvuru Sahibi’ne gerekli eksiklikleri tamamlaması hususunda kesin bir süre verir. “NES” Başvuru Sahibi’nin verilen kesin süre içerisinde eksikliği tamamlaması durumunda; “NES” Başvurusu kabul edilir ve kabul edilme keyfiyeti kendisine ve ilgililere “NESİ”4.2.3. bölümü uyarınca bildirilir. Aksi durumda “NES” Başvuru Sahibi’nin başvurusu reddedilir ve bu durum yine “NESİ” 4.2.3. bölümü uyarınca kendisine ve ilgililere bildirilir. .

4.2.3. “NES” Başvuru Süreci Zamanlaması

“NESUE”, “NESİ”, “NES” Kullanıcı Sözleşmeleri ve “e-Tuğra” tarafından belirlenen süreçler dahilinde yapılan “NES” Başvuruları "e-Tuğra" tarafından incelenerek, başvuru sonuçları 15 (on beş) işgünü içerisinde “e-Tuğra” Çağrı Merkezi yetkilisi tarafından telefonla veya “NES” başvuru sahibinin ve “Kurumsal Başvuru Yetkilisi”nin elektronik mektup adresine gönderilecek güvenli elektronik imzalı elektronik mektupla “NES” başvuru sahibine ve/veya “Kurumsal Başvuru Sahibi”ne bildirilecektir.

4.3. “NES” Oluşturulması

4.3.1. “NES” Oluşturulması Sırasında “ESHS”nin Faaliyetleri

“NESİ” 4.2’de belirtilen başvuru süreçlerinin tamamlanarak başvurunun kabul edilmesinden sonra “e-Tuğra” “güvenli personel”i tarafından “Güven Merkezi” içerisinde sertifika sahibine ait güvenli elektronik imza oluşturma aracında “Tebliğ”de belirtilen algoritma ve parametrelere uygun olarak imza oluşturma ve doğrulama verileri oluşturulur. İmza oluşturma ve doğrulama verileri’nin oluşturulmasının akabinde “NES” başvuru sahibinden ve/veya kurumsal başvuru sahibinden alınan bilgiler doğrultusunda “NES” sahibi’ne ait elektronik imza doğrulama verisi ile bağlı “NES” oluşturulur. “e-Tuğra” tarafından oluşturulan “NES” ile imza oluşturma ve doğrulama verilerinin yüklü olduğu güvenli elektronik imza oluşturma aracından oluşan “Güvenli e-İmza Paketi” bireysel başvuru sahibi veya kurumsal başvuru sahibinin belirttiği yerde yalnızca “NES” sahibine kimlik kontrolü ve imza karşılığında teslim edilir.

4.3.2. “NES” Başvurusunda Bulunan Kişiye Sertifikayı Oluşturan “ESHS” Tarafından Yapılan Bildirim

Bireysel başvurularda “NES” sahibi, kurumsal başvurularda “NES” sahibi ve “Kurumsal Başvuru Yetkilisi” e-posta veya telefon aracılığıyla başvurunun durumu hakkında bilgilendirilir.

4.4. “NES”in Kabulü

4.4.1. “NES”in Kabulü Sayılan İşlemler

“e-Tuğra” tarafından oluşturulan “NES” ile imza oluşturma ve doğrulama verilerinin yüklü olduğu güvenli elektronik imza oluşturma aracından oluşan “Güvenli e-İmza Paketi”nin “NES” sahibi tarafından teslim alınması “NES”in kabulü sayılır. “Sertifika Kullanıcısı” “Güvenli e-imza Paketi”ni teslim aldıktan sonra paket içerisinde yer alan ekipmanların eksiksiz ve çalışır durumda olduğunu ivedilikle kontrol edecektir. “Sertifika Kullanıcısı”nın, “Güvenli e-imza Paketi” içerisinde almış olduğu ekipmanların eksik ve

ayıplı olduğunu tespit etmesi durumunda 7 (yedi) işgünü içerisinde “ESHS”yi çağrı merkezinden arayarak haberdar edecektir. “Sertifika Kullanıcısı”, “Güvenli e-imza Paketi”ni teslim aldıktan sonra ivedilikle güvenli elektronik imza oluşturma aracının kurulumunu yapacak ve araç içerisinde yer alan “NES”in içerisindeki bilgileri kontrol edecektir. “Sertifika Kullanıcısı”nın, “NES” içerisinde yer alan bilgilerle “Sertifika Başvuru Formu”nda yer alan bilgiler ve bu bilgilerin dayanağı olan “NESİ” içerisindeki belgeler arasında farklılık olduğunu tespit etmesi durumunda “Sertifika Kullanıcı”sı derhal “ESHS”nin 7 (yedi) Gün 24 (yirmidört) saat hizmet veren çağrı merkezini arayarak "NES" iptal talebinde bulunacaktır. İptal prosedürünün tamamlanmasından sonra “NES” sahibi veya “Kurumsal Başvuru Sahibi” “Sertifika Başvuru Formunu”, “Başvuru Yöntemleri” içerisinde belirtilen usul ve esaslara uygun olarak doldurarak "ESHS"ye teslim edecektir. “NES” sahibi tarafından bu forma dayanılarak yapılan talep üzerine "ESHS" "NES"i yeniden oluşturur.

4.4.2. “ESHS” Tarafından Sertifikaların Yayınlanması

“NES”ler ancak “NES” sahibinin yazılı izni ile “ESHS” tarafından halka açık bir dizinde yayınlanabilir. .

4.4.3. Diğer İlgililere “ESHS” Tarafından Sertifika Yayınlanmasına İlişkin Yapılan Bildirim

İlgili değildir.

4.5. İmza Oluşturma/Doğrulama Verileri ve “NES” Kullanımı

4.5.1. “NES” Sahiplerinin İmza Oluşturma Verisi ve “NES” Kullanımı

“NES” sahipleri imza oluşturma verilerini ve “NES”lerini, “NESUE”, “NESİ”, “Kanun”, “Yönetmelik”, “Tebliğ” ve imzalamış oldukları kullanıcı sözleşmeleri ile belirlenen yükümlükleri doğrultusunda kullanmak zorundadırlar. “NES” sahipleri; imza oluşturma ve doğrulama verilerini sadece güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama süreçlerinde kullanabilirler. “NES”ler eğer bulunuyorsa kullanıma ve maddi kapsama ilişkin sınırlamalar dahilinde kullanılmalıdır. “NES” sahibi imza oluşturma verisinin ve

erişim verisinin gizliliğini ve güvenliğini sağlamak ve izinsiz kullanımlarını engellemekle yükümlüdür. “NES” sahibi, imza oluşturma verisinin gizliliği veya güvenliği konusunda şüphe duyması, imza oluşturma verisinin, imza oluşturma aracının veya erişim verisinin kaybolması, çalınması veya güvenilirliğinden şüphe duyması halinde derhal “ESHS”yi bilgilendirmelidir.

4.5.2. Üçüncü Kişilerin İmza Doğrulama Verisi ve “NES” Kullanımı

Güvenli elektronik imzaya güvenerek iş ve işlem yapacak olan üçüncü kişiler öncelikle güvenli elektronik imza ile bağlı ile olan “NES”in kontrolünü yapmalıdırlar. “NES”e ilişkin ilk kontrol “NES”in nitelikli elektronik sertifika olduğunun kontrolüdür; “NES”in nitelikli elektronik sertifika olduğunun kontrolü sertifika içerisindeki nitelikli elektronik sertifika ibaresinden anlaşılacaktır. “NES”in “ESHS” tarafından oluşturulduğunun kontrolü, “NES”in sertifika yolunun sırasıyla “e-Tuğra”nın web sitesinden kamuya açık olan “e-Tuğra” kök sertifikası ve “e-Tuğra” ESHS” alt kök sertifikası ile “Sertifika Sahibi”nin rızasıyla “e-Tuğra” web sitesindeki kamuya açık bir dizinden yayınlanan “Sertifika Sahibi”ne ait olan “NES”ten oluştuğunun tespiti ile yapılır. Bunun yanında yapılması gereken kontroller “NES”in geçerlilik süresi içerisinde güvenli elektronik imzanın oluşturulduğunun, “NES”in iptal edilmediğinin veya askıya alınmadığının tespitidir. Son olarak üçüncü kişiler “güvenli elektronik imza” kullanılarak yapılan işlemin “Kanun”da yasaklanan hukuki işlemlerden biri olmadığını ve yapılan işlemin “NES”in içerisinde yer alan maddi kapsama veya kullanıma ilişkin sınırlamalara aykırı olmadığını tespit etmekle yükümlüdür. Üçüncü kişiler “NES” kontrolünün ve doğrulama prosedürlerinin başarısız olması durumunda “NES”e dayanarak işlem yapmamalıdır.

4.6. “NES” Yenileme

“e-Tuğra” sertifika yenileme işlemleri sadece aşağıda açıklanan “NES” yenileme süreçlerine tabidir. “NES”in yenilenmesi, imza oluşturma ve doğrulama verilerinde değişikliğe gitmeden, “NES” in geçerlilik süresinin uzatılmasıdır.

4.6.1. “NES”lerin Yenilenmesini Gerektiren Durumlar

“NES”ler ancak “NES”lerin geçerlik sürelerinin sona ermesinden önce ve “NES” içeriğinde değişiklik gerektirecek bir durumun bulunmaması halinde yenilenebilir.

4.6.2. “NES” Yenileme Başvurusunda Kimler Bulunabilir

“NES” yenileme başvurusu “NES” sahibi tarafından yapılabilir.

4.6.3. “NES” Yenileme Taleplerinin İşleyiş Süreci

“NES”in geçerlilik süresinin sona ermesinden önce “NES” sahibine belirli aralıklarla “NES”in geçerlilik süresinin sonuna yaklaşıldığına dair bir e-posta gönderilir. Yenileme talepleri www.e-tugra.com adresindeki web sitesinden veya “KB”ler aracılığıyla yapılabilir. Yenileme talebinin web sitesi üzerinden yapılması halinde, “NES”in yenilenmesine ilişkin başvuru formu doldurulur ve form yenileme talebinde bulunan “NES” sahibinin güvenli elektronik imzası ile imzalanır. “e-Tuğra” yenileme talebinde bulunan “NES” sahibinin güvenli elektronik imzasını doğrulayarak “NES” sahibinin kimlik doğrulamasını yapar. “KB”ye yapılan yenileme başvurularında “KB” yetkilisi “NES” sahibinin nüfus cüzdanı, pasaport, sürücü belgesi gibi resmi kimlik belgelerine dayanarak kimlik doğrulaması yapar. Kimlik doğrulaması aşamasının tamamlanmasından ve gerekli onaylama prosedürlerinin gerçekleştirilmesinden sonra yeni “NES” oluşturulur.

4.6.4. Yeni Sertifika Oluşturulmasının “NES” Yenileme Başvurusunda Bulunan Kişiye Bildirimi

Yeni “NES”in oluşturulmasından sonra “NES” sahibine e-posta aracılığıyla bildirimde bulunulur.

4.6.5. “NES” Yenilemenin Kabulü Sayılan İşlemler

“NES” yenileme prosedürlerinde son adım olan “NES” sahibinin yeni “NES”i yüklemesi “NES” yenilenmesinin kabulü sayılır.

4.6.6."ESHS" Tarafından Yenilenen "NES"lerin Yayınlanması

"e-Tuğra" yenilenen "NES"leri kamuyu açık bir dizinde önceden "NES" sahibinin onayı var ise tekrar bu dizinde yayınlar. "NES"lerin yenilenmesine ilişkin daha önce "NES" sahibinden yazılı izin alınmışsa yeni "NES" için tekrar izin alınmaz, fakat "NES" sahibinin talebi doğrultusunda "NES"in yayınlanmasına son verilebilir.

4.6.7."NES"in Yayınlandığının "ESHS" Tarafından Diğer İlgililere Bildirilmesi

İlgili değildir.

4.7. "NES"lerin Yeniden Anahtarlanması

"e-Tuğra" "ESHS" işleyişinde "NES"lerin yeniden anahtarlanması yapılmamaktadır. Yenileme işlemleri sertifika yenileme ile yapılmaktadır. Yeniden anahtarlama yapılması gereken durumlarda "NES" iptal edilir ve "NES" başvurusu süreçleri işletilerek yeni bir "NES" oluşturulur.

4.7.1.NES'lerin Yeniden Anahtarlanmasını Gerektiren Durumlar

İlgili değildir.

4.7.2.Kimler Yeni İmza Doğrulama Verisinin Sertifikalanması İçin Talepte Bulunabilirler

İlgili değildir

4.7.3."NES"lerin Yeniden Anahtarlanmasına Yönelik Taleplerin İşleyişi

İlgili değildir.

4.7.4.Yeniden Anahtarlama Talebinde Bulunanlara Yeni "NES" Yayınlama Bildiriminin Yapılması

İlgili değildir.

4.7.5.“NES”lerin Yeniden Anahtarlanmasının Kabulü Sayılan İşlemler

İlgili değildir.

4.7.6.ESHS Tarafından Yeniden Anahtarlanan “NES”in Yayınlanması

İlgili değildir.

4.7.7.Diğer İlgililere NES Yayınlanmasına İlişkin ESHS Tarafından Yapılan Bildirim

İlgili değildir.

4.8. NES’ler Üzerinde Yapılan Değişiklik

4.8.1.NES’lerde Değişiklik Yapılmasını Gerektiren Durumlar

“NES”lerin içeriğinin değiştirilmesi ancak “NES”in iptal edilmesi ve yeni bir “NES”in oluşturulması ile gerçekleşebilir. Bu tür bir değişiklik yeni bir “NES” başvuru sürecinin başlatılmasını gerektirir.

4.8.2.Kimler NES’de Değişiklik Yapılmasını Talep Edebilir

İlgili değildir.

4.8.3.NES Üzerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Taleplerin Süreci

İlgili değildir.

4.8.4.Yeni Sertifika Oluşturulmasına İlişkin NES Başvurusunda Bulunanlara Yapılan Bildirim

İlgili değildir.

4.8.5.Değiştirilmiş NES’lerin Kabulü Sayılan İşlemler

İlgili değildir.

4.8.6.ESHS Tarafından Sertifika Değişikliklerine İlişkin Yayın

İlgili değildir.

4.8.7.ESHS Tarafından Diğer Kuruluşlara Sertifika Olşturulmasına İlişkin Bildirim

İlgili değildir.

4.9. NES İptali ve Askıya Alma

4.9.1. “NES” İptalini Gerektiren Durumlar

“NES” ler aşıağıda belirtilen durumlarda iptal edilir;

- “NES” sahibinin yazılı rızası
- “NES” sahibinin çağrı merkezi üzerinden iptal talebinde bulunması
- NES sahibinin güvenli elektronik imzalı olarak göndereceği e-posta yoluyla iptal isteminde bulunması
- “Sertifika Kullanıcısı”nın “ESHS” veya “Kurumsal Başvuru Sahibi” aleyhine "NES"i kullanarak suç teşkil eden bir fiili icra etmesi
- "NES" içerisinde yer alan bilgilerin sertifikanın geçerli olduğu süre içerisinde herhangi bir zamanda gerçeğe aykırı olduğunun “ESHS” veya “Kurumsal Başvuru Sahibi” tarafından anlaşılması
- "NES"lerin “Sertifika Kullanıcısı” tarafından hukuka veya "NES" içerisinde yer alan kullanım veya maddi kapsama aykırı amaçlarla kullanıldığının “ESHS” veya “Kurumsal Başvuru Sahibi” tarafından tespiti
- “Sertifika Kullanıcısı”nın imza oluşturma verisinin üçüncü kişilerin eline geçtiğinin, ifşa edildiğinin veya tehlike altında olduğunun “ESHS”, “NES” sahibi veya “Kurumsal Başvuru Sahibi” tarafından tespiti
- “Sertifika Kullanıcısı”nın "NES" kullanarak icra ettiği kasti bir fiili neticesinde ““ESHS””nin veya “Kurumsal Başvuru Sahibi”nin zarara uğraması
- “Sertifika Kullanıcısı Sözleşmesi”nin “Sertifika Kullanıcısı” tarafından tek taraflı olarak fesh edildiğinin "ESHS"ye yazılı olarak bildirilmesi veya “Sertifika

Kullanıcısı Sözleşmesi”nin herhalde taraflardan biri tarafından tek taraflı olarak feshedilmesi

- Gerekli olan durumlarda “Kurumsal Başvuru Sahibi” ile “Sertifika Kullanıcısı” arasında “Kurumsal Başvuru”da bulunmaya esas teşkil eden hukuki ilişkinin sona ermesi
- “ESHS”nin, “NES” sahibinin veya “Kurumsal Başvuru Sahibi”nin “Sertifika Kullanıcısı”na ait olan güvenli elektronik imza oluşturma aracının veya erişim verisinin çalınması, kaybolması, işlerliğini kaybetmesi yolunda bilgiye sahip olması veya “Sertifika Kullanıcısı”na ait olan güvenli elektronik imza oluşturma aracının veya erişim verisinin gizliliği ve güvenliği hakkında şüpheye düşmesi
- “NES” sahibinin fiil ehliyetinin sınırlandırıldığı, iflasının, gaipliğinin veya ölümünün öğrenilmesi
- “e-Tuğra”nın “ESHS” olarak hizmet vermeyi durdurması

4.9.2. Kimler İptal Başvurusunda Bulunabilir

“NES”ler aşağıda belirtilen kişiler tarafından iptal edilebilir;

- “NES” sahibi
- Yetkisi bulunması halinde kurumsal başvuru sahipleri
- Yetkisi bulunması halinde üçüncü kişiler
- “e-Tuğra”
- Yetkileri doğrultusunda kamu kurumları ve yargı makamları

4.9.3. Sertifika İptal Prosedürleri

NES sahibi, yetkili kurumsal başvuru sahibi veya yetkili üçüncü kişiler, güvenli elektronik imzalı olarak gönderilen e-posta yoluyla, “KB”ler veya “e-Tuğra” Çağrı Merkezi aracılığıyla ve yazılı talimat ile sertifika iptal talebinde bulunabilirler. Sertifika iptal talebi, iptal talebinde bulunan kimsenin iptal yetkisinin tanımlanmasından ve onaylanmasından sonra derhal gerçekleştirilir. Yetkinin tanımlanmasında ise kişisel bilgiler ve ilgili gizli bilgiler kullanılır. Yazılı talimatlarda talimat üzerindeki imza ile sertifika başvuru formundaki imza karşılaştırılır. İptal durumu, iptal işlemi sonrası iptal talebinde bulunan kimseye telefonla veya e-posta ile bildirilir.

4.9.4. Sertifika İptal Talebi Gecikme Periyodu

Sertifika iptal talepleri “e-Tuğra” tarafından hemen işleme alınır. Sertifika iptal talebinin onaylanmasından sonra “NES” ilk yayınlanacak “SİL”de yer alır ve bu süre 24 saati geçmez.

İptal listeleri web adresleri aşağıdaki şekildedir:

http://crl.e-tugra.com/crl_asm_nes.crl
http://crl1.e-tugra.com/crl_asm_nes.crl

4.9.5. “ESHS”nin İptal Talebini İşleme Koyma Süresi

“NES” iptal talebi onaylanması için “e-Tuğra” tarafından hemen işleme alınır. İptal talebinin onaylanmasından sonra “NES” ilk yayınlanacak “SİL”de yer alır.

4.9.6. İptal Durumuna İlişkin Üçüncü Kişilerin Kontrol Yükümlülüğü

Üçüncü kişiler güvenli elektronik imzaya güvenerek bir iş veya işlem yapmadan önce “NES”in geçerlilik durumunu kontrol etmek zorundadırlar. Üçüncü kişiler “NES”in geçerlilik durumu kontrollerini “SİL” veya “ÇSDP” aracılığıyla kontrol etmelidirler. “e-Tuğra” üçüncü kişilerin “NESUE”, “NESİ” ve “Yönetmelik” ile belirtilen kontrol yükümlülüklerini yerine getirmeleri amacıyla CWA 14171 Standardına uygun güvenli elektronik imza doğrulama aracı kullanmalarını tavsiye eder.

4.9.7. Sertifika İptal Listesi (SİL) Yayınlama Sıklığı

“NES”lere ait “SİL”ler her 24 saatte bir, “e-Tuğra” alt kök sertifikalarına ait “SİL”ler 6 ayda bir yayınlanır. “e-Tuğra” “SİL” hizmetini 7/24 hizmet verebilecek şekilde sağlar.

4.9.8. “SİL”lerin Yayınlanma Zamanı

“SİL”ler otomatik süreçler dahilinde oluşturulmalarının ardından hemen yayınlanır.

4.9.9.Çevrimiçi İptal Kontrolü Erişilebilirliği

“e-Tuğra” gerçek zamanlı sertifika iptal durumu kontrolü sağlayan “ÇSDP” hizmetini sağlar. “ÇSDP” hizmeti, kullanıcı tarafında uygun yazılımların “e-Tuğra” “ÇSDP” sağlayıcısına bağlanması, durum kontrolü taleplerinin yollanması ve sağlayıcının taleplere cevap yollaması esasıyla çalışmaktadır. “NES” sahipleri ve üçüncü kişiler “ÇSDP” hizmetinden faydalanmak için güvenli elektronik imza doğrulama aracı kullanabilirler.

4.9.10. Çevrimiçi İptal Kontrolü Gereklilikleri

Bkz. “NESİ” 4.9.6

4.9.11. İptal Duyurularının Diğer Biçimlerine Erişilebilirlik

İlgili değildir.

4.9.12. “ESHS” İmza Oluşturma Verisinin Güvenliğinin Şüpheye Düşmesi Halinde Gereksinimler

“e-Tuğra” “ESHS” kök ve alt kök sertifikalarına ait imza oluşturma verilerinin gizliliğinin ve güvenliğinin şüphe altında olması halinde “ESHS” kök ve alt kök sertifikaları iptal edilebilir. “ESHS” kök ve alt kök sertifikalarının iptal edilmesi halinde bu sertifikalara bağlı tüm “NES”ler iptal edilir. “ESHS” kök ve alt kök sertifikalarının ve bunlara bağlı “NES”lerin iptal edilmesi durumu “NES” sahiplerine ve üçüncü kişilere duyurulur.

4.9.13. Askı Koşulları

“NES”in askıya alınması, “sertifika sahibi” geçici bir süreyle “NES”in geçerliliğini kaldırmak isterse, bu süre içerisinde “NES”in askıya alınmasıdır. Askıya alma işleminin iptal işleminden farkı, iptal edilen “NES” in yeniden geçerlilik kazanmasının mümkün olmamasına rağmen askıya alınan “NES”in askı durumu kaldırılarak yeniden geçerlilik kazandırılabilir. “e-Tuğra” “NES” sahipleri ile ilgili sertifikayı askıya alma hak ve yetkisine sahip kişiler tarafından yapılan askıya alma talepleri karşısında “NES”i askıya alır.

4.9.14. Kimler Askı Talebinde Bulunabilir

“NES”in askıya alınması konusunda aşağıda belirtilen kişiler talepte bulunabilir;

- “NES” sahibi
- “NES” sahibi tarafından yetkilendirilmişlerse kurumsal başvuru sahipleri
- “e-Tuğra” “NES” Kullanıcı Sözleşmesiyle açıkça yetkilendirilen üçüncü kişiler
- Mevzuattan doğan yetkileri sebebiyle ilgili kamu kurumları ve yargı makamları

4.9.15. Askı Talebi Süreci

Askıya alma prosedürleri, “e-Tuğra” Çağrı Merkezi ve “KB”ler aracılığıyla sürdürülebilir. Askıya alma prosedürlerinde, iptal prosedürleriyle aynı işlemler gerçekleştirilir.

4.9.16. Askı Süresindeki Limitler

“Sertifika sahibi” tarafından gerçekleştirilen askıya alma işlemi sertifika geçerlilik süresinin sonuna kadar devam edebilir.

4.10. Sertifika Durum Hizmetleri

4.10.1. Operasyonel Özellikler

“e-Tuğra” “NES”leri “NES” sahibinin yazılı rızasını almak koşuluyla kamuya açık bir dizinde yayınlar. “NES”ler “e-Tuğra” tarafından veri tabanı ve LDAP dizin sunucusu aracılığıyla yayınlanır. “NES” durum kontrolleri “SİL”ler ve “ÇSDP” aracılığıyla yapılır. “e-Tuğra” “SİL” ve “ÇSDP” hizmetlerini 7/24 kesintisiz olarak sağlar.

4.10.2. Hizmet Erişilebilirliği

e-Tuğra” “SİL” ve “ÇSDP” hizmetlerini 7/24 kesintisiz olarak sağlar. “SİL” ve “ÇSDP” hizmetlerinin “e-Tuğra”nın kontrolü dışında aksamaması halinde, “e-Tuğra” en fazla 24 saat içerisinde hizmetlerin tekrar sağlanabilmesi için elinden geleni yapar.

4.10.3. Seçimlik Özellikler

İlgili değildir.

4.11. “NES” Sahipliğinin Sona Ermesi

Geçerlilik süresi dolan ve iptal edilen “NES”ler için “NES” sahipliği sona erer.

4.12. İmza Oluşturma Verisi Kurtarma ve Yedekleme

“Kanun”un 10. maddesi doğrultusunda “e-Tuğra” “NES” sahiplerinin imza oluşturma verilerini yedekleyemez ve imza oluşturma verisi kurtarma hizmeti veremez.

4.12.1. İmza Oluşturma Verisi Kurtarma ve Yedekleme Politikası ve Esasları

İlgili değildir

4.12.2. Oturum Anahtarı Sarma (Encapsulation) ve Kurtarma Politikası ve Uygulamaları

İlgili değildir.

5. Tesis, Yönetim ve Operasyonel Kontroller

Bu bölümde “e-Tuğra”nın “ESHS” işlevini yerine getirirken uyguladığı temel fiziksel ve operasyonel kontroller ve prosedürler açıklanmaktadır.

5.1. Fiziksel Kontroller

5.1.1. “Güven Merkezi” Konumu ve İnşası

“e-Tuğra”, “NES” yaşam zinciri operasyonları ve anahtar yönetimi de dahil olmak üzere temel ESHS operasyonlarının tümünü gizli veya açık müdahaleleri durduracak, önleyecek ve tespit edecek şekilde tasarlanmış, fiziksel olarak korunan bir “Güven Merkezi” içinde yürütür.

5.1.2.Fiziksel Erişim

“e-Tuğra” “Güven Merkezi”ne fiziksel erişim, birden çok güvenlik seviyesiyle korunan güvenlik sisteminden geçilmesiyle mümkün olmaktadır. Güvenlik sistemi seviyeleri dış alana erişim ve “Güven Merkezi”ne erişim olarak ikiye ayrılmaktadır; “Güven Merkezi”ne erişimin sağlanması dış alana erişimin tamamlanmasıyla mümkün olmaktadır.

Dış alana erişim seviyelerinde, güvenlik görevlileri, kimlik kontrolü, ve ziyaretçi kayıtları gibi güvenlik yöntemleri kullanılır. Sertifika yaşam zinciri hizmetleri ve anahtar yönetimi operasyonlarının yapıldığı “Güven Merkezi”ne erişim ise çok daha güvenli yöntemlerin kullanılmasıyla gerçekleştirilir. “Güven Merkezi”ne erişim sadece “güvenli personel”in erişebildiği biyometrik tanımlama yöntemi ile gerçekleştirilmekte ayrıca tüm giriş ve çıkışlar kayıt altına alınmaktadır. “Güven Merkezi” devamlı olarak kameralar aracılığıyla izlenmekte ve kamera kayıtları saklanmaktadır.

5.1.3.Elektrik ve Klima Koşulları

“Güven Merkezi” ve “e-Tuğra”nın temel “ESHS” operasyonlarında kullanılan donanımlar, 7/24 operasyonlarına devam edebilmeleri için kesintisiz güç kaynakları ile; sıcaklığı ve nispi nemi kontrol etmek için ise ısıtma/havalandırma/klima sistemleri ile donatılmıştır.

5.1.4.Suya Karşı Korunma

“e-Tuğra” “Güven Merkezi” su baskınları ve sele karşı binanın üst katında inşaa edilmiş ve gerekli yalıtım sistemleri ile takviye edilmiştir. Herhangi bir su baskını durumunda zeminde bulunan 1 mm su seviyesine hassas su dedektörleri sistemin alarma geçmesini sağlar.

5.1.5.Yangın Önlemleri ve Korunması

“e-Tuğra”, yangınları veya hasara yol açan diğer alev veya duman vakalarını önlemek ve söndürmek için gerekli tüm önlemleri almıştır. “Güven Merkezi” yangın alarmları ile takviye edilmiştir. Ayrıca tüm binada yangın söndürme cihazları bulunmaktadır ve tüm personel yangın söndürme konusunda eğitim almıştır.

5.1.6. Veri Araçları Saklanması

Üretimde kullanılan yazılım ve veriler ile denetim, arşiv veya yedekleme bilgilerini içeren bütün araçlar “Güven Merkezi”nde veya erişimi yetkili kişilerle sınırlandırılarak ve araçları kazayla hasara (örneğin, su, yangın ve elektromanyetik) karşı koruyacak şekilde tasarlanarak, uygun fiziksel ve mantıksal erişim kontrollerine sahip “Güven Merkezi”nin dışındaki depolama tesislerinde muhafaza edilir.

5.1.7. Atık Kontrolü

Sertifika yaşam zinciri hizmetlerinde ve “e-Tuğra”nın diğer “ESHS” operasyonlarında kullanılan ve geçerliliğini ve/veya gerekliliğini yitiren tüm dokümanlar ilgili süreçler doğrultusunda imha edilir. “e-Tuğra”nın kendisine ait güvenli elektronik imza oluşturma araçları ve ilgili diğer kriptografik donanım fiziksel olarak imha edilir veya üretici firmanın talimatları doğrultusunda sıfırlanır; diğer tüm atıklar normal süreçlerle bina dışına çıkarılır.

5.1.8. Harici Alan Yedeklemesi

“e-Tuğra” olası teknik arızalara ve/veya afetlere karşı, sertifika yönetim süreçleri iş sürekliliğini sağlamak amacıyla “İş Sürekliliği ve Felaketten Kurtarma Planı” doğrultusunda “Güven Merkezi” içinde ve dışında rutin olarak elektronik kayıtların yedeklerini alır ve saklar.

5.2. Prosedür Kontrolleri

5.2.1. Güvenli Roller

“NES” yaşam zinciri ve güvenli elektronik imza oluşturma aracı yönetim kontrolleri, anahtar yönetimi kontrolleri, “e-Tuğra” yönetim sistemleri ve veri bankaları kontrolleri, gerekli erişim ve kontrol yetkisine sahip “güvenli personel” tarafından yürütülür. “Güvenli personel” elektronik imza teknolojisi, bilgi güvenliği ve risk yönetimi konularında yeterli bilgi ve tecrübe seviyesine sahip kişilerden seçilir. “e-Tuğra” “Güvenli personel” tanımları aşağıdaki şekildedir;

- Güvenlik Yöneticileri: Güvenlik sisteminin tüm politika ve prensiplerinin belirlenmesi, uygulanması, onaylanması görev, yetki ve sorumluluğuna sahip “güvenli personel”
- Sertifika Makamı (CA) Yöneticisi (Trust Center Yöneticisi): Güvenlik uygulamalarının yönetimine ilişkin tüm sorumluluğa sahip “güvenli personel”
- Kayıt Makamı (Kayıt Birimi KB) İşletmeni : “NES”lerin oluşturulması, iptali, askıya alınması konularında onaylama görev ve yetkisine sahip “güvenli personel”
- Sistem Yöneticisi (Ağ ve Sistem Yöneticisi): “NES” başvuruları yönetimi, “NES” oluşturulması, güvenli elektronik imza oluşturma araçları yönetimi, sertifika iptal yönetimi için kullanılan “e-Tuğra” “ESHS” güvenli sistemlerini kurma, konfigüre etme ve bakımını yapma görev ve yetkisine sahip “güvenli personel”
- Sistem Operatörleri (Ağ ve Sistem Uzmanı): “e-Tuğra” “ESHS” güvenli sistemlerini günlük bazda kullanma, sistem yedeklemesi ve kurtarma fonksiyonlarını kullanma görev ve yetkisine sahip “güvenli personel”
- Sistem Denetçileri : “e-Tuğra” “ESHS” güvenli sistemlerinin denetim kayıtlarına ve arşivlerine erişme ve devamlılığını sağlama görev ve yetkisine sahip “güvenli personel”

“Güvenli personel” “NESİ” 5.3’deki kriterleri yerine getiren kimseler arasından ve güvenlik açısından tam yetkili bir yönetici tarafından seçilir ve görevlendirilir.

5.2.2. Her Bir Görev için Gereken Kişi Sayısı

“e-Tuğra” kritik operasyonel prosedürleri genel olarak birden fazla “güvenli personel”in katılımıyla gerçekleştirilmektedir. Kritik operasyonel prosedürler, kriptografik araç kullanımı gerektiren yüksek güvenlik gereksinimli uygulamalardır.

“e-Tuğra” ESHS kök ve alt kök sertifikasına ilişkin oluşturma, yenileme ve iptal işlemleri, en az ikisi yönetici seviyesindeki “güvenli personel” olmak üzere gerekli nitelik ve yetkilere sahip birden çok kişinin katılımıyla gerçekleştirilir.

5.2.3. Her Bir Görev için Tanımlama ve Kimlik Kontrolü

“Güvenli personel” olarak seçilen kimseler gerekli kimlik ve biyolojik bilgileri alınarak kendilerine atanan yetkiler doğrultusunda güvenlik sistemine kaydedilir. Kritik operasyonel işlemler öncesinde, işlemle ilgili yetki kontrolü ve görevli tanımlaması yapılır; yetki kontrolü ve tanımlamanın başarılı olması halinde işleme izin verilir ve kayıt altına alınır.

5.2.4. Sorumlulukların Ayrılmasını Gerektiren Roller

Bazı “NES” sertifika yaşam zinciri işlemleri, “ESHS” anahtar yönetimi işlemleri ve bunlara ilişkin kontroller birden çok “güvenli personel”in katılımıyla ve sorumlulukların ayrıştırılması prensibiyle gerçekleştirilir. Sorumlulukların ayrıştırılması prensibi ile bir işlemin tümünün veya büyük bir kısmının tek bir kişi tarafından yapılması engellenmiştir. *Yönetim; sorumlulukların atanması ve görevlerin ayrılığını sağlarken, aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur:*

- a) *Dolandırıcılığı önlemek için, gizlilik gerektiren faaliyetler, örneğin satın alma siparişinin verilmesi ve malların alındığının doğruluğunun kanıtlanması faaliyetleri, ayrılır;*
- b) *Eğer gizliliğin ihlal edilmesi tehlikesi varsa, faaliyetten sorumlu personel sayısı artırılır;*
- c) *Sistem erişim kontrollerinin yönetilmesi sorumluluğu, güvenlik kontrollerinin zayıflamasına sebep olabilecek diğer sorumluluklardan ayrılır;*
- d) *Sistem kullanıcı erişim hakları üzerinde yapılacak tüm yaratma, değişiklik, kaldırma istekleri, Trust Center Yöneticisi onayladıktan sonra gerçekleştirilir ve bu istekler, alınan ve uygulanan kararlar belgelenir. Belgeler ileride olabilecek bir kontrol için en az 1 yıl saklanır;*

- e) *Sistem erişim hakları, Sistem Yöneticisi tarafından düzenli aralıklarla gözden geçirilir ve ihtiyaç duyulmadığında kaldırılır. Paylaşılan şifrelerin kontrolü ve yönetimi için sorumluluklar atanır;*
- f) *Yüksek risk taşıyan görevlerde, ek kontroller uygulanır;*
- g) *Sistem kullanıcılarına, kendilerine ait kullanıcı kimliği ve şifreyle ilgili bilgilerin dağıtımı güvenli bir şekilde yapılır;*

Yönetimsel prosedürlerin uygulanması denetlenir.

5.3. Personel Kontrolleri

5.3.1. Mesleki Bilgi, Nitelikler, Deneyim ve Resmi Makam İzinlerinin Şartları

“e-Tuğra” istihdam politikası, “e-Tuğra” “ESHS” gereksinimleri göz önünde bulundurularak oluşturulmuştur. İstihdam politikası genel personel istihdamı ve “güvenli personel” istihdamı olarak ikiye ayrılmaktadır. “e-Tuğra” genel personeli, “Güven Merkezi” operasyonlarında görev almayan, pazarlama, organizasyon ve belirli idari görevlerde yer alan personelden oluşur.

“e-Tuğra” genel personeli işe alımı, üst düzey bir yönetici tarafından personel adayının gerekli niteliklere sahip olduğuna ve sır saklama yükümlülüğünü taşıyabileceğine kanaat getirildikten sonra gerçekleştirilir.

“Güvenli personel” işe alımı ise personel adayının, görev sorumluluklarını gerektiği gibi ve tatmin edici şekilde yerine getirmesi için gereken mesleki bilgi, nitelik ve deneyimini kanıtlayan belgeleri sunmasından ve personel adayının üst düzey bir yönetici tarafından konuyla ilgili yeterliliğine kanaat getirilmesinden sonra gerçekleştirilir. “Güvenli personel” için mesleki bilgi kontrolleri en az 5 yılda bir tekrarlanır.

“e-Tuğra”nın, kurucu ortakları, tüzel kişiliği temsile yetkili yöneticileri ve istihdam ettiği veya ettirdiği personeli - taksirli suçlar hariç olmak üzere - affa uğramış olsalar bile ağır hapis veya altı (6) aydan fazla hapis yahut basit veya nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet,

hırsızlık, dolandırıcılık, sahtekarlık, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, kara para aklama veya devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı ya da iştirak veya bilişim alanındaki suçlar nedeniyle hüküm giymemiş olacaktır. “e-Tuğra” istihdam ettridiği personel için de 5.3. numaralı başlık altında yer alan tüm süreçlerin ve kontrollerin istihdam eden tarafından da yerine getirilmesini gözetir.

5.3.2. Mesleki Bilgi Kontrol Prosedürleri

“e-Tuğra” genel personeli ve “güvenli personeli” hakkında işe alımdan önce referansların değerlendirilmesi, önceki işin kontrolü, eğitim bilgilerinin ve niteliklerinin doğrulanması, adli sicil kontrolünü de içeren bir dizi güvenlik ve tanımlama kontrolleri yapılır.

5.3.3. Eğitim Şartları

“e-Tuğra” personeli göreve başlamadan önce ESHS hizmetleri, sertifika yaşam zinciri hizmetleri, mesleki sorumluluklar, temel açık anahtar alt yapısı çerçevesi, “e-Tuğra” güvenlik prosedürleri ve sertifika politikaları konularında gerekli hukuki ve teknik eğitimden geçirilirler. “e-Tuğra” eğitim programları periyodik olarak gözden geçirilir ve gerekli görüldüğünde güncellenir.

5.3.4. Eğitim Sıklığı ve Şartları

“e-Tuğra”, personeline belirli aralıklarla ve güncellenmiş içeriklerle eğitim verilir. Kurum içerisinde yapılan performans analizleri doğrultusunda eğitim sıklığı ve içeriği değiştirilebilir. “e-Tuğra” operasyonlarında veya kullanılan yazılım ve donanımlarda değişiklik veya güncelleme olduğunda ve gerekli görüldüğü takdirde eğitimler düzenlenebilir.

5.3.5. İş Rotasyon Sıklığı ve Sırası

İlgili değildir.

5.3.6. Yetkisiz Eylemlere Karşı Yaptırımlar

“e-Tuğra” güvenlik ve işleyiş politikalarının personel tarafından ihlali halinde “e-Tuğra” tarafından personel hakkında gerekli disiplin önlemleri alınır ve personel ile yapılan gizlilik sözleşmelerindeki cezai şartlar yürürlüğe konulur. Söz konusu ihlaller sebebiyle “e-Tuğra” veya hizmet sağladığı kimseler herhangi bir şekilde zarar görürse “e-Tuğra” sorumlu personele zararı tazmin ettirebilir.

Yetkisiz eylemler veya süreç ihlali fiilleri Elektronik İmza Kanunu, Türk Ceza Kanunu veya ilgili diğer kanunlarda belirtilen suç tanımlarına dahil olması durumunda bu eylemleri gerçekleştirenler hakkında gerekli yasal işlemler yapılır.

5.3.7. Bağımsız Yüklenici İsterleri

“e-Tuğra”, “ESHS” faaliyetlerini yürütmek için bağımsız yükleniciler ile hizmet sözleşmeleri akdedebilir. Hizmet sözleşmeleri “e-Tuğra”nın güvenlik ve işleyiş süreçlerine uyumlu olacak şekilde düzenlenir.

5.3.8. Personele Verilen Dokümanlar

“e-Tuğra” tüm personeline “NESUE”, “NESİ”, “ZDUE”, “ZDİ” belgelerini ve görevleriyle ilgili özel nitelikli yazılım ve donanım kullanım kılavuzlarını verir.

5.4. Denetim ve Kayıt Prosedürleri

5.4.1. Kaydedilen Olay Tipleri

“e-Tuğra”nın “ESHS” işleyişine ve organizasyonel fonksiyonlarına ilişkin aşağıdaki kayıtlar elektronik ve/veya kağıt ortamında - olayın tanımı, gerçekleşme tarihi, olayla ilgili kişilere ilişkin bilgiler de dahil olmak üzere - tutulur.

- “ESHS” anahtar (veri) yaratma, yedekleme, saklama, kurtarma, arşivleme ve imha etme.
- Şifreleme cihazı periyodu yönetimi olayları.

- “NES “başvuruları, yenileme, yeniden anahtarlama ve iptal.
- Sertifikaların ve “SİL”lerin yaratılması ve yayınlanması.
- Başarılı veya başarısız sisteme erişim girişimleri.
- Sistem arızaları, donanım arızaları ve diğer anormallikler.
- Güvenlik duvarı ve router aktivitesi.
- “ESHS” operasyon merkezi tesisi ziyaretçi girişi/çıkışı

5.4.2. Kayıt İşleme Sıklığı

Denetim kayıtları sürekli olarak tutulur ve en azından haftada bir olmak üzere belirli zaman aralıklarıyla incelenir. Denetim kayıtları - en az haftada bir kere olmak üzere - yedeklenir ve arşivlenir.

5.4.3. Denetim Kaydı Saklama Süresi

Denetim kayıtları işlendikten sonra veri depolama kapasitesine göre erişilebilir şekilde sistemde tutulur. İlgili mevzuata göre saklanması gereken bilgi ve belgeler ise “NESİ” 5.5.2’ye göre arşivlenir.

5.4.4. Denetim Kaydının Korunması

Elektronik ve kağıt ortamındaki denetim kaydı dosyalarına, yetkisiz kişilerin izlemesine, değişiklikler yapmasına, silmesine veya başka herhangi bir şekilde erişmesine karşı fiziksel ve mantıksal erişim kontrolleri kullanılır ve bu yolla denetim kaydı dosyaları korunur.

5.4.5. Denetim Kaydı Yedekleme Prosedürleri

Denetim kayıtları günlük ve haftalık arşivleme süreçleri doğrultusunda periyodik olarak yedeklenir.

5.4.6. Denetim Bilgisi Toplama Sistemi

Başvuru safhasında, ağ ve işletim sistemi seviyesinde, elektronik ortamda gerçekleşen işlemlerin denetim verileri otomatik olarak oluşturulur ve kaydedilir. Manuel olarak

yapılan işlemlere ilişkin denetim verileri “e-Tuğra” personeline manuel olarak kaydedilir.

5.4.7. Olaya Sebep Olan “NES” Sahibine veya İlgiliye İhbarda Bulunma

Denetim bilgisi toplama sistemi bir olay kaydettiği zaman, olaya sebep olan birey, kurum veya görevliye ihbarda bulunmaya gerek yoktur. Ancak olayın niteliğine ve önem derecesine göre sistem ilgiliye ihbarda bulunabilir.

5.4.8. Güvenlik Açıklarının Değerlendirilmesi

Denetim kayıtlarının rutin olarak gözden geçirilmesi sonucunda sistemdeki ve süreçlerdeki güvenlik açıkları tespit edilerek gerekli olan önlemler alınır.

5.5. Kayıtların Arşivlenmesi

“e-Tuğra”, “NESİ” 5.4’de belirtilen denetim kayıtlarına ilave olarak “NES” başvuruları ile sertifika sahipleri, “ESHS” ve diğer katılımcılar arasındaki bütün veri iletişimine ilişkin kayıtları tutar.

5.5.1. Kaydedilen Olay Tipleri

- Bireysel ve kurumsal “NES” başvuruları, başvurularda kullanılan bilgi ve belgeler.
- Bireysel ve kurumsal başvuru sözleşmeleri, ilgili diğer sözleşme ve belgeler.
- “NES”lerin oluşturulması, iptali, askıya alınması ve yenilenmesiyle ilgili eylem ve bilgiler (eylemlerin zamanı ve eylemleri yapan yetkililer de dahil olmak üzere).
- Müşteriler ve iş ortaklarıyla yapılan sözleşmeler, önemli yazışmalar.
- Geçerlilik süresi sona eren “NES”ler.
- Geçerlilik süresinin sona ermesinden itibaren “ESHS” kök ve alt kök sertifikası.
- İptal, askıya alma, askıdan kaldırma ile ilgili talep ve talebin doğrulanması eylemleri ve ilgili iletişim bilgileri, “SİL”ler.

- “e-Tuğra” tarafından yayınlanan bütün “NESUE”, “NESİ”, “ZDUE”, “ZDİ” belgeleri (yayımlanmış bütün sürümleri).

Kayıtlar; doğru ve tam olarak sıralanması, saklanması, korunması ve çoğaltılması şartıyla elektronik veya basılı kopya halinde tutulabilir.

5.5.2. Arşiv Saklama Periyodu

“Yönetmelik” ve ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda 5.5.1’de belirtilen kayıtlar en az 20 yıl süreyle saklanır.

5.5.3. Arşivin Korunması

Elektronik olarak arşivlenmiş veriler, uygun fiziksel ve mantıksal erişim kontrolleri kullanılarak, yetkisiz izleme, değiştirme, silme veya başka herhangi bir şekilde erişime karşı korunur.

Manuel olarak girilen kâğıt ortamındaki bilgiler ise sadece yetkililerin erişebildiği fiziksel korumalı alanlarda saklanır.

5.5.4. Arşiv Yedekleme Prosedürleri

“e-Tuğra” gerekli gördüğü bilgi ve belgelerin yedeklerini, orijinalleriyle aynı güvenlik seviyesinde olmak şartıyla “Güven Merkezi” içinde ve/veya dışında tutabilir.

5.5.5. Kayıtlara Zaman Damgası Basma Şartları

NES’ler, SİL’ler, diğer iptal veri tabanı girdileri ve “e-Tuğra” tarafından gerekli görülen diğer bilgi ve belgeler tarih bilgisi içerir ; kullanılan tarih bilgisi zamanı UTC ile senkronize edilir.

5.5.6. Arşiv Toplama Sistemi

Arşivler “e-Tuğra” yönetim sistemleri kullanılarak elektronik ortamda veya yetkili kişilerin sorumluluğunda manuel olarak toplanır.

5.5.7. Arşiv Bilgisine Ulaşma ve Doğrulama Prosedürleri

“NESUE”, “NESİ”, “ZDUE”, “ZDİ” dokümanları ile son kullanıcı sözleşme örnekleri web sitesinin ilgili bölümünde yayınlanmaktadır (www.e-tugra.com/bilgideposu). Gizli belgelere ise sadece “güvenli personel” ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu yetkilileri erişebilecektir. “NES” başvuruları ve “NES” sahiplerinin kimlik bilgilerine ise sadece kendisiyle ilgisi olmak şart ve koşuluyla kurumsal başvuru yetkilileri, “güvenli personel”, kayıt işlemlerinden sorumlu yetkililer ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu yetkilileri erişebilecektir.

Arşivde bulunan belgeler saklanma süresi boyunca okunabilir bir formatta tutulacaktır.

5.6. İmza Oluşturma – Doğrulama Verileri (Anahtar) Değişirme

“e-Tuğra” “ESHS” imza oluşturma ve doğrulama verilerinin geçerlilik süreleri, ilgili mevzuatta belirtildiği üzere, en fazla 10 yıl olacaktır. Gerekli görülen durumlarda güvenlik sebebiyle ve “ESHS” imza oluşturma verisinin geçerlilik süresinin dolmasından önce “ESHS” imza oluşturma verisi yenilenir. Bu durumda eski anahtarlar (imza oluşturma ve doğrulama verileri) geçerlilik süresinin sonuna kadar kullanılabilir durumda saklanır. “ESHS”nin imza oluşturma verisinin değişiminden itibaren yeni oluşturulacak olan “NES”ler yeni imza oluşturma verisiyle imzalanır. Ancak eskiden oluşturulmuş olan “NES”lerin doğrulanabilmesi için eski imza doğrulama verisinin içinde bulunduğu eski “e-Tuğra” “ESHS” kök sertifikası ve alt kök sertifikasının erişilebilirliği sağlanır.

5.7. Tehlike ve Felaketten Kurtarma

5.7.1. Olayları ve Tehlikeleri Kontrol Altında Tutma Prosedürleri

“ESHS” işleyişinin güvenilirliğini etkileyecek nitelikte olayların oluşması durumunda “İş Sürekliliği ve Felaketten Kurtarma Planı” doğrultusunda sistemin en kısa sürede güvenli bir şekilde işler hale gelmesi, etkilenen taraflara haber verilmesi ve diğer önlemlerin uygulanması için gerekli önlemler alınır.

5.7.2. Donanım, Yazılım ve/veya Veri Bozulması

“Güven Merkezi”nde bulunan donanım, yazılım ve gerekli verilerin bozulması halinde öncelikle yedek donanım ve yazılım faaliyete geçirilir. “İş Sürekliliği ve Felaketten Kurtarma Planı” doğrultusunda kaybolan verilerin yedekleri işleme konular ve/veya yeniden oluşturulur. Kurtarılamayan veriler sebebiyle sertifika yönetim süreçlerinde geri dönülemez arızalar meydana gelmesi halinde, arızadan etkilenen sertifikalar derhal iptal edilir ve ilgili taraflara bilgi verilir.

5.7.3. ESHS İmza Oluşturma Verisinin Zarar Görmesi

“e-Tuğra” “ESHS” kök sertifikalarının imza oluşturma verilerinin güvenliğinin tehlikeye düşmesi durumunda “İş Sürekliliği ve Felaketten Kurtarma Planı” doğrultusunda ilgili tüm sertifikalar derhal iptal edilir ve ilgili tüm taraflar web sitesi ve e-posta aracılığıyla haberdar edilir. “e-Tuğra” “ESHS” kök sertifikalarının yeni imza oluşturma verileri oluşturulur.

5.7.4. Felaket Sonrası İş Sürekliliği

“e-Tuğra”, “İş Sürekliliği ve Felaketten Kurtarma Planı” doğrultusunda işleyişi engelleyecek olaylar karşısında ortaya konacak eylem ve işlemler belirlenir.

5.8. ESHS'nin veya Kayıt Merkezi'nin Operasyonunun Durdurulması

“e-Tuğra” “kayıt merkezleri”nin operasyonlarının durdurulması halinde “kayıt merkezi”nde tutulan tüm bilgi ve belgeler “Güven Merkezi”ne taşınır ve/veya imha edilir.

“e-Tuğra”, “ESHS” faaliyetlerini durdurması gerektiği durumlarda, “ESHS” operasyonları durdurulmadan önce sertifika kullanıcılarını, kurumsal başvuru sahiplerini, üçüncü kişileri ve diğer ilgili kuruluşları bundan haberdar etmek için ticari açıdan gerekli her türlü çabayı gösterir.

Elektronik İmza Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında "Yönetmelik" in 29 ve 30. maddelerine göre; "e-Tuğra"nın faaliyetlerine, "e-Tuğra"nın kendisi veya Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından son verilmesi halinde sorumluluk ve yükümlülükleri "NESİ" 5.8.1 ve "NESİ" 5.8.2'de açıklanmaktadır.

5.8.1. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Tarafından Faaliyete Son Verilmesi

Elektronik İmza Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında "Yönetmelik" in 29. maddesine göre;

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, yaptığı denetim sonucunda, "ESHS"nin, faaliyetinin devamı sırasında bildirim şartlarından birini veya birkaçını kaybettiğini tespit etmesi halinde "ESHS"ye bu eksikliğin giderilmesi için bir (1) aya kadar süre verir ve bu süre içinde "ESHS"nin faaliyetini durdurur. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, vermiş olduğu sürenin sonunda eksikliğin giderilmemesi veya Kanunun 18 inci maddesindeki suçların işlendiği tarihten itibaren geriye doğru üç (3) yıl içinde üçüncü kez işlenmiş olması halinde "ESHS"nin faaliyetine son verir.

Yukarıda bahsedilen faaliyete son verme hallerinden birinin gerçekleşmesi ile faaliyetine son verilen ESHS, faaliyete son verme kararının tebliği tarihinden itibaren on beş (15) gün içinde faaliyette bulunan herhangi bir "ESHS" ile nitelikli elektronik sertifikaların devri konusunda anlaşabilir. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, taraflar arasında anlaşma sağlanması durumunda, faaliyetine son verilen "ESHS"nin oluşturduğu "NES"lerin anlaşma sağlanan "ESHS"ye devredilmesine karar verir. Faaliyetine son verilen "ESHS" ile faaliyette bulunan herhangi bir "ESHS" arasında onbeş (15) gün içinde "NES"lerin devrine ilişkin anlaşma sağlanamaması durumunda Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, "NES"lerin herhangi bir "ESHS"ye devrine re'sen karar verir. "NES"leri devralan "ESHS" sertifika yenileme işlemlerini başlatır ve devir kararının tebliği tarihinden itibaren bir (1) ay içinde bu işlemleri tamamlar. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, uygun görmesi halinde, bir (1) ayı geçmemek üzere ek süre verebilir.

“ESHS”, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nun faaliyete son verme kararının tebliğinden itibaren elektronik sertifika, zaman damgası ve elektronik imzalarla ilgili hizmetleri sağlayamaz. Ancak, sertifika yenileme işlemleri tamamlanıncaya kadar iptal durum kaydı hizmetini devam ettirir.

Faaliyetine son verilen “ESHS”, “NES”leri devralan “ESHS”ye kimlik doğrulamada kullanılan belgeleri, dizini, arşivi ve sertifika yenileme işlemlerinin tamamlanmasından sonra iptal durum kaydını devreder ve kendi imza oluşturma verisi ile yedeklerini imha eder.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, “NES”leri re’sen devredebileceği herhangi bir “ESHS”nin bulunmaması durumunda, faaliyete son verdiği “ESHS”nin oluşturduğu “NES”lerin iptal edilmesine karar verir. Faaliyetine son verilen “ESHS” son iptal durum kaydını oluşturduktan sonra kendi imza oluşturma verisi ile yedeklerini imha eder, geçerlilik süresi en geç sona eren nitelikli elektronik sertifikanın geçerlilik süresi sonuna kadar, iptal durum kaydı hizmetini devam ettirir ve arşivi en az yirmi (20) yıl süreyle saklar.

Kurum, nitelikli elektronik sertifikaların devrine ilişkin kararları internet sayfasında yayımlar. Faaliyetine son verilen “ESHS” devire ilişkin kararları nitelikli elektronik sertifika sahiplerine elektronik posta ile duyurur ve internet sayfasında yayımlar.

5.8.2. ESHS’nin Faaliyetine Son Vermesi

Elektronik İmza Kanunu’nun Uygulanmasına İlişkin Usûl ve Esaslar Hakkında “Yönetmelik”in 30. maddesine göre;

“ESHS” faaliyete son vereceği tarihten en az üç (3) ay önce durumu Kuruma yazılı olarak bildirir. “ESHS”, faaliyete son verme kararının Kuruma bildirilmesinden itibaren nitelikli elektronik sertifika başvurusu kabul edemez ve yeni nitelikli elektronik sertifika oluşturamaz.

“ESHS” faaliyetine son vereceği tarihten en az üç (3) ay önce faaliyetine son verme kararını internet sayfasında yayımlar, sertifika sahiplerine elektronik posta ile bildirir ve ulusal yayın yapan en yüksek tirajlı üç (3) gazetede ilan vermek suretiyle kamuoyuna duyurur.

“ESHS”, faaliyetine son verme tarihine kadar geçerlilik süresi sona ermeyecek ve kullanımını faaliyette bulunan herhangi bir “ESHS” tarafından sağlanabilecek nitelikli elektronik sertifikaları, faaliyete son verme tarihinden bir (1) ay öncesine kadar faaliyette bulunan herhangi bir “ESHS”ye devredebilir. Faaliyetine son veren “ESHS” devir hususunda sertifika sahiplerini elektronik posta ile bilgilendirir. Nitelikli elektronik sertifikaların devredilmesi halinde sertifikaları devralan “ESHS” sertifika yenileme işlemlerini başlatır ve bir (1) ay içinde bu işlemleri tamamlar. Kurum, uygun görmesi halinde, bir (1) ayı geçmemek üzere ek süre verebilir.

Nitelikli elektronik sertifikaları devreden “ESHS”, sertifikaları devralan “ESHS”ye kimlik doğrulamada kullanılan belgeleri, dizini, arşivi ve sertifika yenileme işlemlerinin tamamlanmasından sonra iptal durum kaydını devreder ve kendi imza oluşturma verisi ile yedeklerini imha eder.

Faaliyetine son verme tarihinden bir (1) ay öncesine kadar nitelikli elektronik sertifikaların devredilememesi veya nitelikli elektronik sertifikaların kullanımının faaliyette bulunan herhangi bir “ESHS” tarafından sağlanamaması durumunda, faaliyetine son vermek isteyen “ESHS” nitelikli elektronik sertifikaları faaliyete son verme tarihinde iptal eder. Faaliyetine son veren “ESHS” son iptal durum kaydını oluşturduktan sonra kendi imza oluşturma verisi ile yedeklerini imha eder, geçerlilik süresi en geç sona eren nitelikli elektronik sertifikanın geçerlilik süresi sonuna kadar iptal durum kaydı hizmetini devam ettirir ve arşivi en az yirmi (20) yıl süreyle saklar.

6. Teknik Güvenlik Kontrolleri

6.1. İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerini Oluşturma ve Kurma

6.1.1. İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerini Yaratma

“ESHS” imza oluşturma ve doğrulama verileri oluşturma işlemi, oluşturulan veriler için güvenliği ve gerekli şifreleme gücünü temin eden güvenilir sistemler kullanılarak, önceden seçilmiş birden fazla eğitimli “güvenli personel” ve ilgili görevliler tarafından yerine getirilir. “e-Tuğra” kök sertifikası için, imza oluşturma ve doğrulama verileri oluşturmada kullanılan şifreleme modülleri FIPS 140-1 Seviye 3 şartlarını karşılar. “e-Tuğra” kök sertifikasının imza oluşturma ve doğrulama verileri “Tebliğ”de belirtilen algoritmalara ve standartlara uygun olarak oluşturulur; anahtar oluşturma işlemi sırasında yapılan faaliyetler kaydedilir, tarih atılarak imzalanır. Bu kayıtlar denetim ve izleme amacıyla saklanır. İmza oluşturma verisi “ESHS”nin güvenli elektronik imza oluşturma aracında oluşturulur ve buradan yedekleme amacı dışında çıkarılamaz. İmza oluşturma verisinin güvenli olarak saklanması için gerekli fiziksel ve teknik güvenlik önlemleri alınır.

“e-Tuğra” kök sertifikasının imza oluşturma ve doğrulama verileri Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde oluşturulur ve imza oluşturma verisi hiçbir şekilde bu sınırlar dışına çıkarılamaz. “e-Tuğra” kök sertifikasının, imza oluşturma ve doğrulama verilerinin geçerlilik süresi 10 yılı aşamaz.

“e-Tuğra” “ESHS” iş modeline göre “Sertifika Sahibi”ne ait olan imza oluşturma ve doğrulama verileri “Tebliğ”in 6. Maddesinde belirtilen algoritma ve parametrelere uygun olarak “Sertifika Sahibi” adına “ESHS”ye ait olan yerlerde “e-Tuğra” tarafından oluşturulacaktır. İmza oluşturma verisi güvenli erişim sağlayan yazılımlar ile “güvenli personel” tarafından ISO/IEC 15408 (-1,-2,-3)’e göre en az EAL 4+ güvenlik standardına sahip bir güvenli elektronik imza oluşturma aracı içerisinde oluşturulur. “e-Tuğra”

,“Sertifika Sahibi”ne ait olan imza oluşturma verilerinin bir kopyasını almaz ve/veya imza oluşturma verileri “e-Tuğra” tarafında saklanmaz.

6.1.2. NES Sahibine İmza Oluşturma Verisinin Verilmesi

İmza oluşturma verileri “NES” sahiplerine “NES” ile birlikte güvenli elektronik imza oluşturma aracı içerisinde verilir. Asgari “Güvenli Elektronik İmza Oluşturma Aracı” ve bu araç içerisinde bulunan imza oluşturma ve doğrulama verileri ve “NES”in bulunduğu “Güvenli e-imza Paketi” “NES” sahibine kimlik kontrolü ve imza karşılığında, kargo, EBG merkezinde doğrudan kendisine veya KB yetkilisi tarafından yine doğrudan kendisine teslim edilir. Güvenli elektronik imza oluşturma aracının kullanılabilmesi için gereken erişim verisi de ağrı merkezi veyagüvenli kargo aracılığıyla “NES” sahibine iletilir.

6.1.3. “ESHS”ye İmza Doğrulama Verisinin Verilmesi

“e-Tuğra” iş modelinde “Sertifika Sahibi”ne ait olan imza oluşturma ve doğrulama verileri “Tebliğ”in 6. Maddesinde belirtilen algoritma ve parametlere uygun olarak “Sertifika Sahibi” adına “ESHS”ye ait olan yerlerde “e-Tuğra” tarafından oluşturulacağı için anahtarların oluşturulması sırasında imza doğrulama verileri “e-Tuğra” tarafından kaydedilir.

6.1.4. Kullanıcılara ESHS İmza Doğrulama Verilerinin Verilmesi

“e-Tuğra” “ESHS” sertifikaları (kök ve alt kök sertifikalar) <http://www.e-tugra.com> adresinde yayınlanmaktadır. Bu sertifikalara ait SHA-1 özeti Türkiye’de yayımlanan en yüksek tirajlı üç ulusal gazetede kamuoyuna duyurulur. Ayrıca “e-Tuğra” imza doğrulama verisi ve “e-Tuğra” kök sertifikası, “e-Tuğra” tarafından sağlanabilecek olan güvenli elektronik imza doğrulama aracında yüklü olarak bu aracın sahiplerinin kullanımına sunulabilecektir.

6.1.5. İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerinin Büyüklüğü

“e-Tuğra” “ESHS” imza oluşturma ve doğrulama verileri, 2048 bit RSA büyüklüğündedir. “NES”ler ise en az 1024 bit RSA büyüklüğünde imza oluşturma ve doğrulama verileri kullanılarak yaratılır.

6.1.6. Anahtar Üretim Parametreleri ve Kalite Kontrolü

“e-Tuğra” kök sertifikalarına ait anahtarlar ve “NES” anahtarları “e-Tuğra” “Güven Merkezi”nde fiziksel ve teknik güvenlik şartları sağlanmış olarak, “güvenli personel” tarafından oluşturulur. Oluşturma sırasında kullanılan parametreler, algoritmalar ve araçlar “Tebliğ” ile belirtilen gerekliliklere uygundur.

6.1.7. Anahtar Kullanım Amaçları

“NES” imza oluşturma ve doğrulama verileri sadece güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama amacıyla kullanılır. “e-Tuğra” kök sertifikası imza oluşturma ve doğrulama verileri ise “NES” imzalama, “SİL” imzalama, “ÇSDP” sertifikası imzalama, zaman damgası sertifikası imzalama, sertifika iptal durum kaydı imzalama amaçlarıyla kullanılabilirler. Anahtarların kullanım amaçları, sertifikaların anahtar kullanım alanlarında belirtilir.

6.2. İmza Oluşturma Verisinin Korunması ve Şifreleme Modülü Sistem Kontrolleri

6.2.1. Şifreleme Modülü Standartları ve Kontrolleri

“e-Tuğra” kök sertifikasının imza oluşturma, doğrulama verilerini oluşturma ve imza oluşturma verisi saklama işlemleri için FIPS 140-1 Seviye 3’de yetkili onaylanmış donanım şifreleme modülleri kullanılır.

“NES”lerin imza oluşturma ve doğrulama verilerini oluşturma işlemleri için “Tebliğ”de belirtilen standartlara uygun güvenli elektronik imza oluşturma araçları kullanılır.

6.2.2. İmza Oluşturma Verisi (n* m) Birden Fazla Kişi Kontrolü

“e-Tuğra” “ESHS” imza oluşturma ve doğrulama verilerine erişim ancak birden çok yetkili “güvenli personel”in gerekli güvenlik ve tanımlama prosedürlerini yerine getirmesi halinde gerçekleşmektedir.

6.2.3. İmza Oluşturma Verisinin Saklanması

“e-Tuğra”, “ESHS” imza oluşturma verisini, resmi makamların erişimi amacıyla dahi olsa herhangi bir üçüncü şahsa vermez. “e-Tuğra”, “NES” sahiplerine ait imza oluşturma verilerinin kopyalarını saklamaz.

6.2.4. İmza Oluşturma Verisi Yedekleme

“e-Tuğra”, rutin ve felaketten kurtarma amaçlarıyla “ESHS” imza oluşturma verilerinin yedek kopyalarını oluşturur. Bu veriler, donanım şifreleme modüllerinde ve ilgili anahtar saklama cihazlarında gerekli teknik ve fiziksel güvenlik önlemleri alınarak şifrelenmiş formda saklanır. “NES” sahiplerine ait imza oluşturma verileri yedeklenmez.

6.2.5. İmza Oluşturma Verisi Arşivleme

“e-Tuğra” “ESHS” kök sertifikalarına ait imza oluşturma verileri arşivlenmez, imza doğrulama verileri ve kök sertifikalar ise ileride çıkması muhtemel uyuşmazlıklarda kullanılmak üzere 20 yıl süreyle saklanır. “e-Tuğra”, “NES” sahiplerinin imza oluşturma verilerini arşivlemez.

6.2.6. İmza Oluşturma Verisinin Kriptografik Modül Transferi

“e-Tuğra”, “ESHS” kök sertifikalarının imza oluşturma ve doğrulama verilerini, “ESHS”ye ait olan güvenli elektronik imza oluşturma aracı içerisinde (kriptografik modül) oluşturur. “ESHS” imza oluşturma verisi yedekleme amacı dışında kesinlikle “ESHS” güvenli elektronik imza oluşturma aracından çıkarılamaz. Yedekleme amacıyla imza oluşturma verisinin başka bir kriptografik modüle transferi gerekli teknik ve fiziksel güvenlik önlemleri altında sadece birden çok yetkili “güvenli personel” tarafından gerçekleştirilebilir.

“NES” sahiplerine ait imza oluşturma verileri güvenli elektronik imza oluşturma araçlarında oluşturulur ve oluşturuldukları güvenli elektronik imza oluşturma aracı dışarısına kesinlikle çıkarılamaz.

6.2.7. Şifreleme Modülünde İmza Oluşturma Verisi Saklanması

Bkz. “NESİ” 6.2.6

6.2.8. İmza Oluşturma Verisinin Aktif Hale Getirilmesinin Metodu

“e-Tuğra” “ESHS” kök sertifikaları imza oluşturma verilerinin aktivasyonu gerekli teknik ve fiziksel güvenlik önlemleri altında sadece birden çok yetkili “güvenli personel” tarafından gerçekleştirilebilir. “NES” sahiplerine ait imza oluşturma verisinin aktivasyonu güvenli elektronik imza oluşturma aracına erişim verisinin girilmesiyle sağlanır.

6.2.9. İmza Oluşturma Verisinin Aktif Durumdan Çıkarılmasının Metodu

“e-Tuğra” “ESHS” kök sertifikaları imza oluşturma verileri sadece kullanım sırasında aktif halde tutulur, kullanım tamamlandıktan sonra aktif durumdan çıkarılır. “ESHS”ye ait olan güvenli elektronik imza oluşturma aracı okuyucudan çıkartıldığında, imza oluşturma verisi aktif durumdan çıkar.

“NES” sahiplerine ait imza oluşturma verisinin, güvenli elektronik imza oluşturma aracı sistemden çıkartıldığında veya güvenli elektronik imza oluşturma aracı sisteme bağlıyken belli bir süre kullanılmadığında, etkinliği ortadan kalkar.

6.2.10. İmza Oluşturma Verisinin Yok Edilmesi Metodu

“e-Tuğra” “ESHS” kök sertifikaları imza oluşturma verileri geçerlilik sürelerinin sona ermesinden itibaren veya güvenlik problemleri sebebiyle gerekli teknik ve fiziksel güvenlik önlemleri altında sadece birden çok yetkili “güvenli personel” tarafından yok edilebilir. “NES” sahiplerine ait olan imza oluşturma verilerinin yok edilmesi, güvenli elektronik imza oluşturma aracının teknik yeterliliklerine bağlıdır.

6.2.11. Şifreleme Modül Operasyonel Limitleri

“e-Tuğra” “ESHS” güvenli elektronik imza oluşturma araçları ve “NES” sahiplerine sağlanan güvenli elektronik imza oluşturma araçları “Tebliğ”de belirtilen standartlara uygundur.

6.3. Anahtar Çifti Yönetiminin Diğer Yönleri

6.3.1. İmza Doğrulama Verisi Saklanması

“e-Tuğra” “ESHS” kök sertifikaları, “NES”ler ve bunlara bağlı imza doğrulama verileri en az 20 yıl boyunca saklanır. Saklama süresince verilerin bütünlüğü sağlanması için gereken her türlü önlem alınır.

6.3.2. Sertifikanın Operasyonel Periyodu ve Anahtar Çifti Kullanımı Periyodu

“NES”lerin geçerlilik süresi, “NES”in süresi dolduğunda veya iptal edildiğinde sona erer. İmza oluşturma ve doğrulama verilerinin geçerlilik süresi, ilgili “NES”lerin geçerlilik süreleriyle aynıdır, ancak imza doğrulama verileri imza doğrulamak için kullanılmaya devam edilebilir. e-Tuğra” “NES”lerinin geçerlilik süresi bireysel başvuru sahibi veya kurumsal başvuru sahibi ve/veya yetkilisi tarafından sertifika başvuru formunda belirlenir.

“e-Tuğra” “ESHS” kök sertifikalarının imza oluşturma verilerinin “NES” imzalama işlevine, sertifikanın geçerlilik süresi dolmadan önce uygun bir tarihte son verilir. “e-Tuğra” “ESHS” kök sertifikalarının geçerlilik süreleri 10 yılı aşmaz.

6.4. Erişim Verileri

6.4.1. Erişim Verilerinin Yaratılması ve Kurulması

Erişim verileri, “güvenli personel”in teknik güvenlik gerektiren işlemlerde kullandığı şifreler ve erişim verileri ile “NES” sahiplerinin güvenli elektronik imza oluşturma araçlarına erişim için kullandıkları şifrelerdir.

“Güvenli personel” ve “NES” sahipleri için erişim verileri “e-Tuğra” tarafından yaratılır ve sadece şifre sahiplerine (“güvenli personel” ve “NES” sahipleri) teslim edilir. Erişim

verileri sahipleri kendi kontrolleri ile istedikleri zaman erişim verilerinde değişiklik yapabilirler.

6.4.2. Erişim Verilerinin Korunması

Erişim verilerinin “NES” sahiplerine ve “güvenli personel”e iletilmesinden sonra, verilerin gizliliğinin ve güvenliliğinin korunmasıyla ilgili sorumluluk “NES” sahiplerine ve “güvenli personel”e aittir.

6.4.3. Erişim Verileriyle İlgili Diğer Durumlar

“Güvenli personel”e verilen erişim verileri kimlik kontrolü yapılarak imza karşılığı ve kapalı zarf içerisinde iletilir. “NES” sahiplerine verilen erişim verileri ise çağrı merkezi, güvenli kargo (imza karşılığında kapalı zarf içerisinde) veya güvenli web sayfası aracılığıyla ve gerekli kimlik kontrolü prosedürlerinin tamamlanmasından sonra verilir.

6.5. Bilgisayar Güvenlik Kontrolleri

6.5.1. Özel Bilgisayar Güvenliği Teknik Gereklilikleri

“e-Tuğra” “ESHS” işleyişi içerisinde yürütülen operasyonlarda tüm iş ve işlemler bilgi güvenliği gereksinimleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. “e-Tuğra” bilgi güvenliği gereksinimleri, güvenli ve lisanslı yazılım ve donanımların kullanılması, ağ içerisinde saldırı tespit sistemlerinin bulunması, bilgi ve zilyetlik bazlı tanımlama yöntemleri ile erişim ve işlem kontrolü, “güvenli personel” arasında münhasır yetki ve görev dağılımı, gerekli tüm işlemlerin ve kayıtların yedeklenmesi ve saklanması yöntemleri ile sağlanır.

6.5.2. Bilgisayar Güvenliği Operasyonel Limitleri

İlgili değildir.

6.6. Yaşam Zinciri Teknik Kontrolleri

6.6.1. Sistem Geliştirme Kontrolleri

“e-Tuğra” sertifika yaşam zinciri sistem geliştirme kontrolleri “e-Tuğra” kalite yönetimi prosedürleri ve TS ISO/IEC 27001 denetimleri sonucunda ortaya çıkan risk azaltma metodları uyarınca gerçekleştirilir.

6.6.2. Güvenlik Yönetim Kontrolleri

“e-Tuğra” sertifika yaşam zinciri operasyonlarının güvenlik yönetimi kontrollerinin sağlanması için rutin olarak iç denetim prosedürlerini yürütür; ayrıca TS ISO/IEC 27001 uyumluluk denetimleri uyarınca yılda bir kere güvenlik yönetim kontrolleri açısından bağımsız denetçinin denetimine tabidir.

6.6.3. Yaşam Zinciri Güvenlik Kontrolleri

İlgili değildir.

6.7. Ağ Güvenlik Kontrolleri

“e-Tuğra” “Güven Merkezi”nin anahtar üretimi, sertifika yaşam döngüsü kontrolleri ve diğer sistemleri gerekli ağ güvenliği alt yapısına sahiptir. Ağ güvenliğinin sağlanmasında güvenlik duvarları, yönlendiriciler, anahtarlama cihazları gibi donanımlar gerekli konfigürasyonda yapılandırılmıştır. “e-Tuğra” ağ güvenliği yönetimi “Ağ Yönetim Prosedürleri” uyarınca gerçekleştirilir.

“KB”ler “e-Tuğra” “Güven Merkezi”ne elektronik ortamda bilgi iletmeleri halinde, ağ güvenliği sağlanmış internet bağlantısı kullanırlar.

6.8. Zaman Damgası

“e-Tuğra”nın sunduğu zaman damgası hizmetleri ayrı olarak Zaman Damgası İlkeleri (“Zİ”) ve Zaman Damgası Uygulama Esasları (“ZDUE”) dokümanları içerisinde belirtilmiştir.

7. “NES”, “SİL” ve “ÇSDP”

7.1. “NES” Profili

7.1.1. Sürüm Numarası/Numaraları

“e-Tuğra” “NES”leri ITU-TRec X.509V.3 (2000), RFC 3280 ve ETSI TS 101 862 standartlarına uygundur.

7.1.2. Sertifika Uzantıları

“e-Tuğra” kök sertifikalarında ve “NES”lerde X.509V.3 (2000) ve ETSI TS 101 862 de desteklenen bütün uzantılar kullanılabilir.

“NES”lerin anahtar kullanım alanları uzantılarında sadece inkar edilemezlik (non-repudiation) ve dijital imza (digital signature) uzantılarının kullanılmasına izin verilir. “e-Tuğra” kök sertifikalarında ise anahtar kullanım uzantılarında sertifika imzalama (KeyCertSign) ve “SİL” imzalama (CRLSign), çevrimdışı “SİL” imzalama (off-line CRLSign) uzantıları kullanılır.

7.1.3. Algoritma Nesne Belirteçleri (OID)

Kullanılan algoritmaların nesne belirteçleri “NES” içerisinde belirtilmektedir.

7.1.4. İsim Formları

“NES”lerdeki isim alanları ITU X.500 “Distinguished Name” ((Tekil Kayıt Adı)) biçimine uygundur.

7.1.5. İsim Kısıtlamaları

“NES”lerde anonim veya takma adlar kullanılamaz; adların tekliğini sağlamak için T.C. kimlik numarası kullanılır.

7.1.6. Sertifika İlkeleri Nesne Belirteci

“NES”ler, “NESİ”, nitelikli sertifika ibaresi ve seçimlik olarak ilgili “İmzalama Politikası (signature policy)” dokümanları için sertifika politikası nesne belirteci (“OID”) içerir.

7.1.7. Sertifika İlkeleri Kısıtlamaları Uzantısının Kullanımı

İlgili değildir.

7.1.8. Sertifika İlkeleri Belirteçleri için Yazımsal ve Anlamsal Özellikler

“NES”lerin sertifika ilkeleri uzantısında “NESUE”ye erişimi sağlayan bir “URL” bulunur.

“NES”lerin sertifika ilkeleri uzantısında, “e-Tuğra”ya ait “TSE”den tahsis edilmiş nesne belirteci altında “NESİ”için belirlenen nesne belirteci kullanılır.

“NES”lerin sertifika ilkeleri uzantısında, ETSI TS 101 456 QC+SSCD Policy uyumluluk için ilgili nesne belirteci kullanılır.

“e-Tuğra” tarafından yayınlanan “NES”in nitelikli elektronik sertifika olduğuna dair bir ibare Qc Statements-Statement ID altında “Bu sertifika 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre nitelikli elektronik sertifikadır” şeklinde yer alır. Ayrıca aynı bölümde nitelikli sertifikaya ait aşağıdaki nesne belirteci bulunur:

“2.16.792.1.61.0.1.5070.1.1”.

“NES”lerin sertifika ilkeleri uzantısında opsiyonel olarak ilgili oldukları “İmzalama Politikası (signature policy)”na ait nesne belirteci bulunabilir.

7.1.9. Kritik Sertifika İlkeleri Uzantıları için Anlamsal İşlem Özellikleri

Koşul yoktur.

7.2. “SİL” Profili

“e-Tuğra” RFC 3280’a uygun “SİL”ler düzenler. “SİL”lerde “e-Tuğra” “ESHS” sertifikası ile atılmış elektronik imza, “SİL”in yayınlanma tarihi, bir sonraki “SİL”in yayınlanma tarihi, iptal edilen “NES”lerin seri numaraları ve iptal edilme zamanı yer alır.

7.2.1. Sürüm Numarası/Numaraları

“SİL”ler ITU X.509 V.2 “SİL” formatına uygun olarak hazırlanır.

7.2.2. “SİL” ve “SİL” Girdi Ekleri

“SİL”lerde RFC 3280 tarafından tanımlanan uzantılar kullanılır.

7.3. Çevrimiçi Sertifika Durum Protokolü (ÇSDP) Profili

“ÇSDP” gerçek zamanlı “NES” sorgusu hizmetidir.

7.3.1. Sürüm Numarası(Veya Numaraları)

RFC 2560 desteklenmektedir.

7.3.2. “ÇSDP” Uzantıları

RFC 2560 desteklenmektedir.

8. Uyum Denetimi ve Diğer Değerlendirmeler

“e-Tuğra” sunmuş olduğu “ESHS” hizmetleri ve yürütmüş olduğu “ESHS” operasyonları bakımından Elektronik İmza’ya ilişkin emredici mevzuat hükümleri gereğince Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nun denetimine tabidir. Ayrıca Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu en az iki yılda bir kere olmak üzere “e-Tuğra”nın mevzuata ve standartlara uygun olarak işleyişini sürdürmesini denetler.

“e-Tuğra” “ESHS” süreçlerinde TS ISO/IEC 27001 sertifikası gereğince bilgi güvenliği açısından periyodik denetimlere tabi tutulur.

“e-Tuğra”, yukarıda sayılan uygunluk denetimlerinin yanı sıra kendi personeli tarafından gerçekleştirilen iç denetim süreçlerini devamlı olarak yerine getirir.

8.1. Değerlendirmelerin Sıklığı ve Değerlendirme Durumları

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından yapılan denetimlerin sıklığı, Kurum yetkililerinin inisiyatifinde olmakla beraber, en az iki yılda bir yapılacaktır.

TS ISO/IEC 27001 sertifikasına bağlı uyumluluk denetimleri her yıl yapılacaktır.

“e-Tuğra” iç denetimleri yetkili “e-Tuğra” personeli tarafından gerekli görülen durumlarda yapılır.

8.2. Değerlendirme Yapan Kişinin Tanımlanması ve Nitelikleri

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından yapılan denetimler yetkili Kurum personeli tarafından yapılır.

TS ISO/IEC 27001 sertifikasına bağlı uyumluluk denetimleri yetkili bir denetçi tarafından yapılacaktır.

“e-Tuğra” iç denetimleri yetkili “e-Tuğra” “güvenli personel” tarafından yapılacaktır.

8.3. Değerlendirme Yapan Kişinin Değerlendirme Yapılan Kuruluşla İlişkisi

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından yapılan denetimlere ilişkin usül ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.

TS ISO/IEC 27001 sertifikası bağımsız bir denetçi tarafından yapılacaktır.

“e-Tuğra” iç denetimleri yetkili “e-Tuğra” “güvenli personel” tarafından yapılacaktır.

8.4. Değerlendirme Tarafından Kapsanan Konular

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından yapılan denetimlerde “e-Tuğra”nın elektronik imzayla ilgili mevzuat uyarınca üstlenmiş olduğu yükümlölüklerini yerine getirip getirmediği denetlenir.

TS ISO/IEC 27001 sertifikasına ilişkin denetimlerde “e-Tuğra” “Güven Merkezi” operasyonları ve “ESHS” işleyişine ilişkin süreçler denetlenir.

e-Tuğra iç denetimleri ISO/IEC 27001 standardının kontrol maddelerine ilişkin tüm hükümleri kapsamaktadır.

8.5. Eksikliğin Ortaya Çıkması Durumunda Gerçekleştirecek Eylemler

“e-Tuğra” tarafından gerçekleştirilen iç denetimlerde herhangi bir eksikliğin fark edilmesi halinde eksiklik yetkili “e-Tuğra” personeli tarafından mümkün olan en kısa sürede giderilecektir.

TS ISO/IEC 27001 denetimleri sırasında saptanan minör nitelikteki eksiklikler bir sonraki denetim dönemine kadar “e-Tuğra” tarafından giderilir; eksiklerin majör nitelikte olması halinde sertifika geri alınır.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından yapılan denetimlerde “e-Tuğra”nın mevzuattan ve ilgili standartlardan doğan yükümlölüklerini yerine getirmemesi durumunda mevzuatta öngörülen yaptırım ve cezalar “e-Tuğra”ya karşı uygulanacaktır.

8.6. Değerlendirme Sonuçlarının Yayınlanması ve İlgili Taraplara İletimi

TS ISO/IEC 27001 denetimlerinin sonuçları, denetçi firma tarafından “e-Tuğra”ya iletilir.

“e-Tuğra” tarafından yapılan iç denetimlerin sonuçları “e-Tuğra” yönetimine ve ilgili “güvenli personel”e iletilir.

9. Diğer Ticari Ve Hukuki Konular

9.1. Ücretler

9.1.1. Sertifika Oluşturma Veya Yenileme Ücretleri

“e-Tuğra” “NES” sahiplerinden veya kurumsal başvuru sahiplerinden sertifikaların oluşturulması ve yenilenmesine ilişkin olarak ücret talep edecektir. “e-Tuğra” tarafından oluşturulacak “NES”lere ilişkin ücretler www.e-tugra.com adresinden kamuoyuna duyurulacaktır.

Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 13. maddesine göre;

ESHS'nin imza oluşturma verisinin çalınması, kaybolması, gizliliğinin veya güvenilirliğinin ortadan kalkması ya da sertifika ilkelerinin değişmesi gibi sertifika sahibinin kusurunun bulunmadığı durumların sonucunda nitelikli elektronik sertifikaların ESHS tarafından iptal edilmesi ve yenilenmesi halinde, yenileme işlemleri için hiçbir ücret talep edilemez.

9.1.2. Sertifikalara Erişim Ücretleri

“e-Tuğra” “NES” erişim hizmetleri için ücret talep etmez.

9.1.3. Sertifikaların İptal veya Durum Kayıtlarına İlişkin Bilgilere Erişim Ücretleri

“e-Tuğra” “NES”lerine ilişkin iptal ve durum bilgileri “SİL”ler ve “ÇSDP” aracılığıyla ilgililere duyurulur. “e-Tuğra” “SİL”ler ve “ÇSDP” erişim için herhangi bir ücret talep etmez.

9.1.4. Diğer Hizmetler İçin Ücretler

9.1.4.1 Zaman Damgası Ücretleri

“e-Tuğra” zaman damgası hizmetleri için “NES” sahiplerinden ve üçüncü kişilerden ücret talep edebilir. “e-Tuğra” zaman damgası ücretlerine ilişkin bilgileri www.e-tugra.com adresinden kamuoyuna duyuracaktır.

9.1.4.2 Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri Bilgisi Gibi Diğer Servislerin Ücretleri

“e-Tuğra”, “NESİ”, “NESUE” ve diğer kamuya açık dokümanlara erişim için ücret tahakkuk ettirmez. “e-Tuğra” dokümanların; çoğaltma, başkalarına dağıtma, değişiklik veya işleme gibi inceleme veya “NES”le ilgili süreçlerde kullanma haricindeki amaçlarla kullanımına izin vermez.

9.1.5. Geri Ödeme Politikası

“Sertifika Kullanıcısı”nın veya “Kurumsal Başvuru Sahibi”nin seçmiş olduğu “Başvuru Yöntemi”ni kullanarak “e-Tuğra”ya yapmış olduğu başvuru değerlendirilir. Kabul edilmeyen başvurulara ilişkin “NES” başvuru sahibi veya “Kurumsal Başvuru Sahibi” tarafından “ESHS”ye yapılan ödemeler, başvurunun reddedildiğine dair “ESHS” tarafından “NES” başvuru sahibinin veya “Kurumsal Başvuru Yetkilisi”nin elektronik mektup adresine yapılan güvenli elektronik imzayla imzalanmış bildirimden sonraki 7 (yedi) işgünü içerisinde “ESHS” tarafından “NES” başvuru sahibine veya “Kurumsal Başvuru Sahibi”ne iade edilir. İadeye ilişkin usul ve esaslar “ESHS”nin web sitesinden kamuoyuna duyurulur. “NES” başvuru sahibinin veya “Kurumsal Başvuru Sahibi”nin başvurusunun kabul edilememesi başvuru evraklarında eksikliğe ve bir takım bilgilerin

verilmemesi gibi sebeplere dayanıyorsa, "ESHS"ye yapılan ödemeler iade edilmeyerek, "ESHS" tarafından verilen kesin süre içerisinde eksikliğin "NES" başvuru sahibi veya "Kurumsal Başvuru Sahibi" tarafından tamamlanması talep edilir. Bu talep "ESHS" tarafından "NES" başvuru sahibinin veya "Kurumsal Başvuru Sahibi"nin elektronik mektup adresine yapılan güvenli elektronik imzayla imzalanmış bildirimle yerine getirilir. Bildirimde "ESHS" eksikliğin nasıl giderileceği ile ilgili usul ve esasları açıklar. Bu usul ve esaslara uyararak belirtilen eksiklikleri gideren "NES" başvuru sahibinin veya "Kurumsal Başvuru Sahibi"nin başvurusu kabul edilmiş addolunur. "NES" başvuru sahibinin veya "Kurumsal Başvuru Sahibi"nin bildirimde bahsi geçen usul ve esaslara uygun şekilde eksiklikleri gidermemesi durumunda başvurusu reddedilmiş addolunur ve "ESHS"ye yapmış olduğu ödemeler ESHS" tarafından yapılan harcamalar mahsup edilerek kendisine iade edilir. Sertifika Kullanıcısı" "Güvenli e-imza Paketi"ni teslim aldıktan sonra paket içerisinde yer alan ekipmanların eksiksiz ve çalışır durumda olduğunu ivedilikle kontrol edecektir. "Sertifika Kullanıcısı"nın, "Güvenli e-imza Paketi" içerisinde almış olduğu ekipmanların eksik ve ayıplı olduğunu tespit etmesi durumunda 7 (yedi) işgünü içerisinde "ESHS"yi çağrı merkezinden arayarak haberdar edecektir. "ESHS" bu çağrıyı aldıktan sonra ivedilikle herhangi bir masraf talep etmeden gerekli olan değişiklik işlemlerini yapacaktır. "Sertifika Kullanıcısı"nın "Güvenli e-imza Paketi" içerisinde bulunan ekipmanların kurulumunu yanlış yapması veya "Sertifika Kullanıcısı"nın kusurundan kaynaklanan eksikliklerle ve ekipmanlara ilişkin oluşan ayıplardan "ESHS"nin herhangi bir sorumluluğu bulunmadığı gibi bu durumlarla ilgili problemlerin çözümü için "ESHS"nin "Sertifika Kullanıcısı"na veya "Kurumsal Başvuru Sahibi"ne ayrıca ücret tahakkuk ettirme hakkı saklıdır. "Sertifika Kullanıcısı" "Güvenli e-imza Paketi"ni teslim aldıktan sonra ivedilikle güvenli elektronik imza oluşturma aracının kurulumunu yapacak ve araç içerisinde yer alan "NES"in içerisindeki bilgileri kontrol edecektir. Sertifika Kullanıcısı"nın, "Sertifika Başvuru Formu"nda yer alan bilgiler ve bu bilgilerin dayanağı olan "NESİ" içerisindeki belgeler arasında farklılık olduğunu tespit etmesi durumunda "Sertifika Kullanıcısı" veya "Kurumsal Başvuru Sahibi" derhal "ESHS"nin 7 (yedi) Gün 24 (yirmidört) saat hizmet veren çağrı merkezini arayarak "NES" iptal talebinde bulunacaktır. Bu durumda "Sertifika Kullanıcısı" veya "Kurumsal Başvuru Sahibi", "Sertifika Başvuru Formunu" "Başvuru Yöntemleri"nde belirtilen usul ve

esaslara uygun olarak doldurarak "ESHS"ye teslim edecektir. "Sertifika Kullanıcısı" tarafından bu forma dayanılarak yapılan talep üzerine "ESHS" herhangi bir ücret tahakkuk ettirmeden "NES"i yeniden oluşturur.

"Sertifika Kullanıcısı"nın sertifikasını iptal ettirmesi, erişim verisini veya güvenli elektronik imza aracını kaybetmesi halinde kendisine yeniden "NES" veya "NES"le birlikte güvenli elektronik imza aracı sağlanacak olursa, bunların ücreti tahakkuk edilir. "NES"in geçerlilik süresinin bitiminden önce "Sertifika Kullanıcısı" "NES" iptal eder veya iptal ettikten sonra yeni "NES" başvurusunda bulunursa, "NES"in iptal edildiği andan geçerlilik süresinin sonuna kadar olan kısmın ücreti mahsup veya geri iade edilmez.

9.2. Finansal Sorumluluklar

9.2.1. Sigorta Kapsamı (Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası)

"ESHS"ler Elektronik İmza Kanunu'nun 13.maddesine göre zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadırlar. Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası:

- "ESHS"nin güvenli ürün ve sistemleri kullanmak, hizmeti güvenilir bir biçimde yürütmek, sertifikaların taklit ve tahrif edilmesini önlemek ile ilgili görevlerini gerektiği biçimde yerine getirmemesi,
- Sertifikaların içeriğinde "ESHS"den kaynaklanan yanlış bilgilerin bulunması,
- Sertifikaların oluşturulması sırasında nitelikli elektronik imza sahiplerinin verdikleri bilgilerin "ESHS" tarafından eksik veya yanlış işlenmesi sonucu ortaya çıkan hataların bulunması,
- Sertifikaların "ESHS" ile "NES" sahipleri arasında yapılan sözleşmeye tam ve uygun olarak hazırlanmaması,

gibi “ESHS”nin ve eylemlerinden sorumlu bulunduğu personelin kusurundan, ihmalden veya gerekli özeni göstermemesinden doğan maddi zararları kapsar.

Aşağıdaki hallerden birinin veya birkaçının sonucunda doğan sorumluluğa bağlı olarak;

- Savaş, düşman hareketleri, çarpışma (savaş ilan edilmiş olsun veya olmasın), ihtilal, ayaklanma ve bunların gerektirdiği inzibati askeri hareketlerden,
- Herhangi bir nükleer yakıttan veya nükleer yakıtın yanması sonucu nükleer atıklardan veya bunlara atfedilen sebeplerden meydana gelen iyonlayıcı radyasyonlar veya radyo-aktivite bulaşmaları ve bunların gerektirdiği inzibati ve askeri tedbirlerden,
- Deprem, yanardağ püskürmesi, deniz depremi, sel, seylap ve su baskını, yer kayması gibi doğal afetlerden,
- Kamu otoritesi tarafından yapılacak tasarruflar sonucunda oluşan ve “ESHS”nin kusurundan kaynaklanmayan sorunlardan,
- İletişim altyapısı ve “ESHS”nin doğrudan kontrolü altında olmayan bilgi işlem altyapısında meydana gelen sorunlardan,
- İmza sahibi tarafından kanun dışı amaçlar için nitelikli elektronik imzanın kullanılmasından,
- Sigortacıya veya sigorta ettirene haber verildikten sonraki bir tarihte “ESHS” tarafından iptal edilmeyip ikinci veya daha çok miktarda hasar oluşmasına neden olan aynı nitelikli elektronik sertifika ile işlem yapılmasından,
- Faaliyet konusu ile ilgili kanun, yönetmelik ve tebliğlerle belirlenen esaslar ve teknik standartlara bağlı kalınmamasından,

doğan zararlar sigorta teminatı dışındadır.

9.2.2. Diğer Varlıklar

İlgili değildir.

9.2.3. Son Kullanıcılar İçin Sigorta veya Diğer Garantilerin Kapsamı

Bkz. “NESİ”9.2.1

9.3. Ticari Bilgilerin Gizliliği

9.3.1. Gizli Bilgilerin Konusu

“ESHS”nin teknik ve operasyonel anlamda işlemlerine ilişkin bilgi güvenliği kapsamında gizli sayılan tüm bilgi ve belgeler, “ESHS”nin ticari faaliyetlerine ilişkin her türlü gizli bilgi ve belge, “ESHS” kök ve alt kök sertifikaları imza oluşturma verileri, işlem kayıtları, “NES” sahiplerinin “Kanun” kapsamında “kişisel veri” sayılan bilgileri, denetim ve değerlendirme kayıtları, “Güven Merkezi” ile ilgili her türlü gizli bilgi ve belge, donanım ve yazılımla ilgili teknik güvenlik bilgileri gizli bilgi kapsamındadır.

9.3.2. Gizli Bilgilerin Konusu İçerisinde Olmayan Bilgiler

“NESUE”, “NESİ”, kullanıcı sözleşmeleri, bilgi deposunda bulunan bilgiler, “NES” sahibinin rızası doğrultusunda kamuya açık bir dizinde “e-Tuğra” tarafından yayınlanan “NES”ler, “e-Tuğra” kök ve alt kök sertifikaları, “SİL”ler gizli bilgi kapsamında sayılmazlar.

9.3.3. Gizli Bilgilerin Korunmasına İlişkin Sorumluluklar

Elektronik İmza Kanunu’nun 12. maddesine göre “ESHS”;

- “NES” talep eden kişiden, elektronik sertifika vermek için gerekli bilgiler hariç bilgi talep edemez ve bu bilgileri kişinin rızası dışında elde edemez,
- “NES” sahibinin izni olmaksızın sertifikayı üçüncü kişilerin ulaşabileceği ortamlarda bulunduramaz,
- “NES” talep eden kişinin yazılı rızası olmaksızın üçüncü kişilerin kişisel verileri elde etmesini engeller. Bu bilgileri “NES” sahibinin onayı olmaksızın üçüncü kişilere iletemez ve başka amaçlarla kullanamaz.

9.4. Kişisel Bilgilerin Mahremiyeti (Gizliliği)

9.4.1. Mahremiyet Planı

“e-Tuğra” “Kanun” kapsamındaki yükümlülükleri doğrultusunda “NES” sahiplerinin kişisel bilgilerini korur.

9.4.2. Özel Sayılan Bilgiler

“NES” sahibinden “NES” başvurusu sırasında alınan ve “NES” içeriğinde ve “SİL”lerde yer almayan bilgiler özel bilgilerdir. “NES” sahibinin izin vermemesi durumunda “e-Tuğra” ilgili “NES”i kamuoyunun erişimine açmaz.

9.4.3. Özel Sayılmayan Bilgiler

“NES”te ve “SİL”lerde herkesin erişimine açık bir şekilde yayınlanan bilgiler özel sayılmayan bilgilerdir. “NES” sahibinin izin vermemesi durumunda “e-Tuğra” ilgili “NES”i kamuoyunun erişimine açmaz.

9.4.4. Özel Bilgiyi Koruma Sorumluluğu

“e-Tuğra” personeli “NESİ” içerisinde özel bilgi olarak tanımlanan bilgilerin korunması konusunda sorumluluk sahibidir. Yetkili olmayan personel özel bilgilere erişememektedir.

9.4.5. Kişisel Bilgilerin Kullanılmasına İlişkin Bildirim ve İzin

İlgili değildir.

9.4.6. Adli ve İdari Süreçlerde Kullanılmak Üzere Yapılan Açıklamalar

“NES” sahipleri ve ilgili taraflar, “e-Tuğra”nın, yürürlükteki emredici mevzuat hükümleri gereğince resmi makamlara açıklama yapmakla yükümlü olduğu durumlar içerisinde, resmi makamlarca yürürlükteki emredici mevzuat hükümlerine uygun bir şekilde talep edilmesi halinde gizli/özel bilgileri resmi makamlara açıklamaya yetkili olacağını kabul eder.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun denetimleri sırasında "ESHS"ler "Kanun" uyarınca Kurum yetkililerine talep ettikleri her türlü bilgi ve belgeleri vermek zorundadırlar.

"NES" sahipleri ve ilgili taraflar, "e-Tuğra"nın, iyi niyet çerçevesinde, mahkeme celpleri, soruşturma evrakı, karşılıklı dilekçeler, delil ve doküman talepleri gibi hukuk veya idari davalarla ilgili keşif süreci sırasında adli, idari veya diğer yasal süreçlere cevaben gerekli olduğunu düşünmesi halinde gizli/özel bilgileri açıklamaya yetkili olacağını kabul eder.

9.4.7. Bilgilerin Açıklandığı Diğer Durumlar

İlgili değildir.

9.5. Fikri Mülkiyet Hakları

"e-Tuğra" tarafından yayınlanan tüm "NES" ve kök sertifikalar, sertifika iptal bilgileri, "NESUE", "NESİ", kullanıcı sözleşmeleri, bilgi deposunda yayınlanan ve "e-Tuğra" tarafından oluşturulmuş her türlü doküman, "e-Tuğra" tarafından oluşturulan her türlü veritabanı, "e-Tuğra"ya ait web siteleri ve bu web sitelerinde yer alan her türlü metin, görsel ve işitsel içeriğin fikri mülkiyet hakları "e-Tuğra"ya aittir.

"NES" sahipleri ve kurumsal başvuru sahiplerinin, "NES" başvurusunda yer alan kendilerine ait herhangi bir ticari marka, hizmet markası, servis işareti veya ticari isim ve ünvanla ilgili sahip oldukları (varsa) bütün hakları saklıdır.

9.6. Sorumluluk ve Garantiler

9.6.1. “ESHS”nin Sorumluluk ve Garantileri

“ESHS”ler sunmuş oldukları elektronik sertifika, zaman damgası ve elektronik imzayla ilgili hizmetleri elektronik imzayla ilgili emredici mevzuat doğrultusunda yürütmek zorundadırlar. “ESHS”lerin sorumluluk rejimleri “Kanun”un 13. maddesine tabi olup, bu maddeye göre “ESHS”nin “Sertifika Sahibi”ne karşı sorumluluğu genel hükümlere göre belirlenecektir. “ESHS”, “Kanun” veya bu Kanuna dayanılarak çıkarılan “Yönetmelik” hükümlerinin ihlâli suretiyle üçüncü kişilerin zararına sebebiyet verecek olursa bu zararı tazminle mükelleftir. “Kanun” veya bu “Kanun”a dayanılarak çıkarılan “Yönetmelik” hükümlerinin ihlâli suretiyle üçüncü kişilerin zararına sebebiyet verecek durumun “ESHS”nin istihdam ettiği kişilerin davranışa dayanması sonucunda da “ESHS” bu zarardan sorumlu olup, “ESHS” bu sorumluluğundan, Borçlar Kanununun 55 inci maddesinde öngörülen türden bir kurtuluş kanıtı getirerek kurtulamaz. “ESHS” “NES” sahiplerine ve üçüncü kişilere karşı sorumluluğunu ancak “NES”in kullanım ve maddi kapsama ilişkin sınırlamaları anlamında kısıtlayabilir. “ESHS”, “NES”in içerisinde belirtilen maddi kapsama ve/veya kullanıma ilişkin sınırlamaların dışında kullanılması durumunda, bu sınırlama dışı kullanımlardan dolayı doğacak zararları tazminle mükellef olmayacaktır. “ESHS”, “Kanun” ve ilgili mevzuattan doğan yükümlülüklerini yerine getirmemesi sonucu ortaya çıkacak zararların karşılanması amacıyla Kanun’un 13.maddesinde belirtilen zorunlu sertifika malî sorumluluk sigortasını yaptırmak zorundadır.

9.6.2. “KB”nin Sorumlulukları ve Garantileri

“KB” “NES” başvurularının alınmasından, “NES” başvuru sahibinin kimlik bilgilerinin gerekli belgelere dayanarak tespitinden, “NES” sahibinden gerekli belgeleri ve bilgileri alarak “e-Tuğra”ya iletmekten, “NES” yenileme, askı ve iptal taleplerini kabul ederek “e-Tuğra”ya iletmekten sorumludur.

“e-Tuğra”, “NES”lerde bulunan “Kimlik Bilgileri”nin doğruluğundan “NES” sahiplerine ve üçüncü kişilere karşı münhasıran sorumludur. “e-Tuğra”nın kendi organizasyonu

içerisinde doğrudan yer almayan “KB”ler ile “e-Tuğra” arasındaki sorumluluk rejimi “Kayıt Birimi Hizmet Sözleşmesi” uyarınca belirlenir.

9.6.3. “NES” Sahibinin ve Kurumsal Başvuru Sahibinin Sorumlulukları ve Garantileri

“NES” sahibi, kullanımdan önce “NES”in geçerlilik durumunu kontrol etmekle, geçerliliği sona ermiş, askıda bulunan veya iptal edilmiş “NES”i kullanmamakla, “NES”i sadece güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama süreçlerinde kullanmakla, kendisine ait olan imza oluşturma verisini kimseye kullandırmamakla, erişim verilerinin gizliliğini sağlamakla, “NES”i kullanım ve maddi kapsama ilişkin sınırlar dahilinde kullanmakla, “NES”i kullandığı ortamların gizliliğini ve güvenliğini sağlamakla, “NES”i imzalamış olduğu kullanıcı sözleşmesine, “NESUE”ye, “NESİ”ye uygun olarak ve hukuka uygun amaçlarla kullanmakla, başvuru süreçlerinde “KB” yetkililerine, “Kurumsal Başvuru Sahibi”ne ve “e-Tuğra” personeline doğru, geçerli ve yeterli bilgi ve belgeleri sağlamakla yükümlüdür.

“NES” sahiplerinin, yukarıda belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmedikleri takdirde bu yükümlülüklerini yerine getirmemeleri sebebiyle doğan veya doğmuş olacak “e-Tuğra”nın, üçüncü kişilerin, kurumsal başvuru sahiplerinin ve ilgili diğer tarafların zararlarını tazmin sorumlulukları vardır.

Kurumsal başvuru sahibi, adlarına “NES” başvurusunda bulunduğu “NES” sahiplerinin kimlik bilgilerini “e-Tuğra” tarafından belirlenen belgeler doğrultusunda tespit etmeye, “NES” başvuru sahiplerinin “NES” sahibi olmak konusundaki yazılı rızalarını almaya ve “e-Tuğra” tarafından belirlenen bilgi ve belgeleri “NES” başvuru sahiplerinden temin ederek “e-Tuğra”ya iletmekle yükümlüdür.

Kurumsal başvuru sahibi, adına “NES” başvurusunda bulunduğu kimselerin tespit ettiği kimlik bilgilerinin “NESİ” içerisinde belirtilen resmi belgelere dayanmasından ve doğru olmasından sorumludur. Kurumsal başvuru sahiplerinin, yukarıda belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmedikleri takdirde bu yükümlülüklerini yerine getirmemeleri

sebebiyle doğmuş ve doğacak olan “e-Tuğra”nın, üçüncü kişilerin, “NES” sahiplerinin ve ilgili diğer tarafların zararlarını tazmin sorumlulukları vardır.

9.6.4. Üçüncü Kişilerin Sorumlulukları ve Garantileri

Üçüncü kişiler “NES”le ilişkili olarak oluşturulmuş bir güvenli elektronik imzaya güvenerek herhangi bir iş veya işlem yapmadan önce güvenli elektronik imzayı doğrulamakla ve “NES”in geçerliliğini kontrol etmekle yükümlüdürler. Üçüncü taraflar bu sorumluluklarını “güvenli elektronik imza doğrulama aracı” kullanarak yerine getirebilirler. Üçüncü kişiler aynı zamanda “Yönetmelik”in 16. Maddesinde belirtilen yükümlülüklerle uymakla mükelleflerdir.

Üçüncü kişilerin, yukarıda belirtilen yükümlülüklerine yerine getirmedikleri takdirde bu yükümlülüklerini yerine getirmemeleri sebebiyle doğmuş ve doğacak “e-Tuğra”nın, “NES” sahiplerinin, kurumsal başvuru sahiplerinin ve ilgili diğer tarafların zararlarını tazmin sorumlulukları vardır.

9.6.5. Diğer Katılımcıların Sorumlulukları ve Garantileri

“e-Tuğra” “ESHS” işleyişini sürdürürken üçüncü taraflarla bazı hizmetlerin görülmesi için hizmet sözleşmeleri yapabilir. Bu üçüncü tarafların sorumlulukları kendileriyle yapılan hizmet sözleşmeleri uyarınca belirlenir.

9.7. Garantilerin Reddi

Kullanıcı sözleşmelerinde ve Kurumsal Başvuru Sözleşme’sinde garantilerin reddi ile ilgili hükümler bulunur.

9.8. “ESHS”nin Sorumluluğunun Sınırlandırılması

“Kanun”un 13. maddesine göre “ESHS”lerin sorumlulukları yalnızca “NES”te bulunan kullanım ve maddi kapsama ilişkin sınırlamalar ile sınırlandırılabilir.

9.9. Tazminatlar

“NES” sahiplerinin kullanıcı sözleşmeleri uyarınca yükümlülüklerini yerine getirmedikleri durumlarda, “e-Tuğra”nın, kurumsal başvuru sahiplerinin veya üçüncü kişilerin zarar görmesi halinde, “NES” sahipleri bu zararları tazminle mükelleftir.

Kurumsal başvuru sahiplerinin Kurumsal Başvuru Sözleşmesi uyarınca yükümlülüklerini yerine getirmedikleri durumlarda, “e-Tuğra”nın, “NES” sahiplerinin veya üçüncü kişilerin zarar görmesi halinde, “NES” sahipleri bu zararları tazminle mükelleftir.

“e-Tuğra” “Kanun” ve ilgili mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmediği takdirde, “NES” sahiplerinin ve üçüncü kişilerin bu durumdan kaynaklanan zararlarını tazminle mükelleftir.

9.10. “NESİ”nin Geçerliliği ve Sona ermesi

9.10.1. Geçerlilik

“NESİ”, “NESİ”de yapılan değişiklikler ve “NESİ”nin yeni versiyonları “e-Tuğra” bilgi deposunda yayınlanmasından itibaren yürürlüğe girer. “NESİ”, “NESİ”de yapılan değişiklikler ve “NESİ”nin yeni sürümleri yayınlandıkları sırada bilgi deposunda yürürlüğe girme süreleri ile ilgili bir kayıt bulunabilir. Böyle bir kayıt bulunması halinde yürürlüğe girme süresi söz konusu kayıta belirtilen tarihtir.

9.10.2. Sona Erme

“NESİ” yeni sürümünün yayınlanmasından itibaren geçerliliğini yitirir.

9.10.3. Sona Ermenin Etkileri

“NESİ”nin geçerliliğinin sona ermesinden itibaren ilgili taraflar geçerliliği sona eren “NESİ”nin hükümleri ile bağlı değildir; “NESİ”nin geçerliliğinin sona ermesinden sonra yürürlüğe giren yeni “NESİ”nin hükümleri ilgili tüm taraflar için geçerli olacaktır.

9.11. Bireysel Bildirimler ve Katılımcılar Arasında İletişim

“e-Tuğra” ile “NES” sahipleri, Kurumsal Başvuru Sahipleri ve ilgili üçüncü taraflar arasındaki iletişim telefon görüşmeleri, web duyuruları, güvenli elektronik imzalı e-posta ve/veya yazılı olarak gerçekleştirilir.

9.12. Değişiklikler

9.12.1. Değişiklik Prosedürleri

“NESİ”deki değişiklikler yetkili “e-Tuğra” personeli tarafından yapılacaktır. Değişiklik ve/veya düzeltmeler “e-Tuğra” sitesinde yayınlanacak; aynı zamanda bu değişiklik ve/veya düzeltmeler “NESİ”nin yeni sürümü yayınlandığı zaman bu sürüm içerisinde belirtilecektir.

9.12.2. Bildirim Mekanizması ve Periyodu

9.12.2.1 İhbarda Bulunulmadan Değiştirilebilecek Maddeler

“e-Tuğra” “NESİ” kapsamında bulunan ilgililerin hak ve yükümlülüklerinde değişiklik yaratmayacak nitelikte olan “NESİ” değişikliklerini ve/veya düzeltmelerini önceden ihbarda bulunmadan web sitesinden yayınlamak yapabilir.

9.12.2.2 İhbarda Bulunarak Değiştirilebilecek Maddeler

“e-Tuğra”, “NESİ” kapsamında bulunan ilgililerin hak ve yükümlülüklerinde değişiklik yaratacak nitelikte olan “NESİ” değişikliklerini ve/veya düzeltmeleri, değişiklik ve/veya düzeltmenin önemine göre belirleyeceği bir süre öncesinde öneri/taslak olarak bildirir. “e-Tuğra” öneri/taslak bildirimlerini “NES” sahiplerine e-posta ile ve diğer ilgililere web sitesinden duyuru ile gerçekleştirir. “e-Tuğra” belirlediği süre içerisinde öneri/taslak metnine ilgililerden gelen yorumları dikkate alarak gerekli değişiklikleri yapar ve değişiklik ve/veya düzeltmeleri bilgi deposunda yayınlamak yürürlüğe koyar.

“e-Tuğra” “ESHS” işleyişinin güvenliği ile ilgili durumlarda “NESİ” üzerinde gerekli değişiklikleri herhangi bir ihbar veya bildirimde bulunmadan yapmaya yetkilidir. Bu durumlarda yapılan değişiklikler, değişiklik ve düzeltmenin bilgi deposunda yayınlanmasından sonra yürürlüğe girer.

“e-Tuğra” “NESİ”de yaptığı değişiklikleri 7 (yedi) gün içerisinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’na bildirecektir.

9.12.3. Sertifika İlkeleri Belirteci (OID) veya “NESİ”İşaretinde Değişiklik Gerektiren Değişiklikler

“e-Tuğra” tarafından yeni bir sertifika uygulama alanında kullanılmak üzere yeni bir sertifika ilkesi dokümanı yayınlanması durumunda bu sertifika alanında kullanılacak “NES”ler için ilgili sertifika ilkelerine ait sertifika ilkeleri belirteci “NES” sertifika ilkeleri bölümünde belirtilir.

9.13. Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları

Sulh: Taraflar arasında oluşabilecek anlaşmazlık, sorun ve görüş ayrılıkları husule gelmesi durumunda, her iki taraf da diğer tarafa yazılı olarak sorun ile ilgili bilgi aktaracak ve iyi niyetle konuyu ortak bir anlaşma zemini oluşturarak çözmeye çalışacaktır.

Uzlaştırma: Bir tarafın diğerine göndereceği yazıyla bu çabaların sonuçsuz kaldığı, uyuşmazlığın ortaya çıktığı tarihten 1 (bir) ay içerisinde belgelendiği takdirde, bu defa tarafların Avukatları, Avukatlık Kanunu md. 35/A'daki yetkilerine istinaden tarafları uzlaştırmaya çalışacaklardır.

Tahkim: Tarafların Avukatlarının Uzlaştırma çabaları sonuç vermezse, uyuşmazlık İstanbul Ticaret Odası Tahkim Tüzüğü hükümlerine göre yürütülecek hakem yargılaması ile çözüme bağlanacaktır.

9.14. Uygulanacak Hukuk

“NESİ”nin yorumlanmasında “Kanun”, “Yönetmelik” ve “Tebliğ” öncelikle uygulanır. “NESİ”nin uygulanmasında ve yorumlanmasında Türk Hukuku geçerlidir.

9.15. Mevzuata Uyumluluk

“NESİ” “Kanun”, “Yönetmelik” ve “Tebliğ”e uygun olarak hazırlanmıştır.

9.16. Çeşitli Hükümler

9.16.1. Bütün sözleşme

İlgili değildir.

9.16.2. Devir ve Temlik

İlgili değildir.

9.16.3. Bölünebilirlik

“NESİ”nin herhangi bir bölümünün kalıcı veya geçici olarak geçersiz sayılması durumunda bu bölümden etkilenmeyen diğer bölümler geçerliliğini korur.

9.16.4. Yaptırımlar (Vekalet Ücreti ve Haktan Feragat)

İlgili değildir.

9.16.5. Mücbir Sebep

Mücbir sebep hallerinde ilgili taraflar “NESİ”den doğan yükümlülüklerini yerine getiremeyebilirler. Savaş, seferberlik, terörist eylemler, doğal afetler (sel, yıldırım düşmesi, deprem), yangın, telekomünikasyon hatlarında meydana gelen problemler, dürüstlük kuralı gereğince ifa talep etmenin karşı taraf için çok büyük bir idari ve mali külfet getirecek biçimde mevzuatta yapılan değişiklikler mücbir sebep olarak kabul edilir.

9.16.6. Diğer Hükümler

İlgili değildir.